

СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
Юридичний факультет
Кафедра конституційного, адміністративного та фінансового права

Володимир Кравчук

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Програма навчальної дисципліни

Луцьк
2013

УДК 342(477)(073)
ББК 67.400(4УКР)р30-2

Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № ____ від ____ _____ 2013 року)

Рецензент: Федоренко Владислав Леонідович – доктор юридичних наук,
професор, заслужений юрист України, заступник начальника ННІ заочного та
дистанційного навчання – декан юридичного факультету Національної
академії внутрішніх справ

Кравчук В.М.

К-77 Конституційне право України: програма навчальної дисципліни /
Володимир Миколайович Кравчук. – Луцьк: Вид-во..., 2013. – 50 с.

Програма навчальної дисципліни «Конституційне право України» укладено
для забезпечення підготовки студентів юридичних спеціальностей, в якості
базової галузевої юридичної дисципліни. Рекомендовано студентам 1 курсу,
напряму підготовки «право», спеціальності «правознавство».

УДК 342(477)(073)

ББК 67.400(4УКР)р30-2

© Кравчук В.М., 2013

© Східноєвропейський національний
університет імені Лесі Українки

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Конституційне право України» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки спеціалістів (магістрів) спеціальності «Правознавство».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є конституційне право України як галузь права, наука та навчальна дисципліна; сутність та зміст Конституції України; засади конституційного ладу; конституційно-правовий статус людини і громадянина; система органів державної влади та органів місцевого самоврядування; адміністративно-територіальний устрій України.

Міждисциплінарні зв'язки: предмет вивчається на основі знань, які студенти отримали з інших навчальних дисциплін (Теорія держави і права, Організація судових та правоохоронних органів), має структурно-логічні зв'язки з предметами «Конституційне право зарубіжних країн», «Конституційне процесуальне право», «Муніципальне право» та ін.

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів:**

1. Конституційне право як галузь права. Теорія конституції.
2. Засади конституційного ладу України. Конституційно-правовий статус людини і громадянина. Форми безпосередньої демократії.
3. Конституційно-правові основи організації і здійснення державної влади та місцевого самоврядування в Україні.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Конституційне право України» є формування у студентів юридичного факультету вміння правильно оцінювати конкретні конституційно-правові явища, знати та вміти правильно застосовувати відповідне конституційне законодавство.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Конституційне право України» є з'ясування сутності конституційного права України як галузі національного права, науки та навчальної дисципліни; аналіз змісту Конституції України та засад конституційного ладу; аналіз конституційно-правового статусу людини і громадянина; характеристика системи органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати: основні категорії, поняття та їх визначення з курсу „Конституційне право України”, зміст предмету «Конституційного права України» як галузі права та його структуру, особливості його норм та інститутів; основи теорії конституції та конституціоналізму, зміст та систему правового статусу людини і громадянина в Україні, основи парламентаризму, зміст конституційно-правової системи організації та функціонування в Україні органів державної влади та місцевого самоврядування, основи територіальної організації України;

вміти: правильно оцінювати сутність та зміст конкретних конституційно-правових явищ (ситуацій), орієнтуватися в чинному конституційному законодавстві, в тому числі на рівні актів Конституційного Суду України та відповідних підзаконних нормативно-правових документів, застосовувати необхідні конституційно-правові акти; формувати власну точку зору з конституційно-правових проблем, здійснювати наукові дослідження.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Конституційне право як галузь права. Теорія конституції

Тема 1. Конституційне право як галузь права, наука і навчальна дисципліна

Поняття конституційного права як галузі публічного права. Місце конституційного права у правовій системі держави. Співвідношення конституційного права з іншими галузями права України.

Зміст предмету конституційного права України. Поняття та специфіка методів конституційного права. Імперативний та диспозитивний методи конституційно-правового регулювання. Методи конституційного зобов'язання, конституційного дозволу та заборони в конституційному праві.

Поняття та зміст принципів конституційного права. Загальні та спеціальні принципи конституційного права.

Конституційна правосвідомість. Поняття та значення конституційного праворозуміння. Природне, позитивістське та постпозитивістське конституційне праворозуміння.

Конституційне право як галузь юридичної науки. Предмет науки конституційного права. Поняття та елементи системи науки конституційного права. Методологія науки конституційного права. Загальнофілософські, загальнонаукові і спеціальні методи вивчення конституційно-правових явищ. Конституційне право як навчальна дисципліна.

Поняття системи конституційного права України. Співвідношення системи конституційного права України і системи Конституції України. Природне і позитивне конституційне право. Загальна та особлива частини конституційного права як галузі права. Матеріальне та процесуальне конституційне право. Національне і міжнародне конституційне право.

Структура конституційного права та її складові елементи. Поняття та зміст інститутів конституційного права. Генеральні, основні інститути та субінститути конституційного права. Поняття та види конституційно-правових норм. Поняття та особливості структури норм конституційного права. Особливості санкцій конституційно-правової норми.

Поняття форми та джерела конституційного права України. Специфічні особливості джерел конституційного права України. Класифікація джерел конституційного права України за територіальною сферою дії, за колом суб'єктів, за юридичною силою.

Нормативно-правові акти в системі джерел конституційного права України. Конституція України – основне джерело конституційного права. Декларації – політико-правова природа та роль у конституційному праві. Закони як джерела конституційного права. Конституційні, органічні та звичайні закони в системі джерел конституційного права. Підзаконні акти – джерела конституційного права (акти Президента України, Кабінету

Міністрів України, Конституційного Суду України, органів місцевого самоврядування).

Нормативно-правові договори як джерела конституційного права України. Міжнародні договори як форма конституційного права. Загальновизнані норми міжнародного права та міжнародні договори України в системі джерел конституційного права України. Співвідношення норм міжнародного права і Конституції України.

Правові звичаї в системі джерел конституційного права України.

Принципи права та правова доктрина як джерела конституційного права України. Загальновизнані принципи міжнародного права в системі джерел конституційного права України

Тема 2. Теоретична характеристика Конституції України

Основні положення вчення про конституцію. Поняття та сутність конституції. Класифікація конституцій. Співвідношення «фактичної» та «юридичної» конституції.

Історія Української Конституції. «Пакти й конституції законів та вольностей Війська Запорізького». Конституційні акти в період відродження Української національної державності (1917 – 1920 рр.). Конституції радянської України. Здобуття незалежності України, підготовка проекту Конституції та прийняття Конституції України (1991 – 1996 рр.). Період реалізації Конституції України (1996 – 2004 рр.). Процес внесення змін та доповнень до Конституції України (конституційна реформа) (2004 – 2010 рр.). Новітній конституційний процес в Україні та діяльність Конституційної Асамблеї (2010 рік – по сьогоднішній день).

Поняття системи Конституції України. Характеристика структури Конституції України. Поняття та юридична природа преамбули, основної частини, прикінцевих та перехідних положень Конституції України.

Поняття та суть функцій Конституції України. Характеристика політичної, економічної, соціальної та культурної функцій Конституції України. Особливості регулятивної, установчої, правотворчої, контрольної та правоохоронної функцій Конституції України.

Юридичні властивості Конституції України. Установчий характер Конституції України. Конституція України – універсальний регулятор суспільних відносин. Найвища юридична сила Конституції України. Особливий нормативний склад Конституції України. Особливий порядок легітимізації Конституції України. Загальнонаціональний характер Конституції України. Постійно діючий характер Конституції України. Підвищений ступінь стабільності Конституції України.

Порядок прийняття та внесення змін до Конституції України. Конституційна реформа 2004 року. Розвиток конституційного процесу на сучасному етапі.

Правова охорона Конституції України: інституційний механізм та основні форми. Нормативно-правові та організаційно-правові гарантії правової охорони Конституції України.

Політико-правовий аспект реалізації Конституції України. Поняття і структура механізму реалізації Конституції України. Виконання, використання, дотримання та застосування конституційних норм. Чинники, що впливають на реалізацію конституційних норм.

Поняття та види тлумачення Конституції України. Офіційне та неофіційне тлумачення конституційних норм. Способи тлумачення Конституції України. Граматичний, системний, телеологічний (цільовий), логічний, історико-політичний способи тлумачення конституційних норм.

Поняття та соціально-правова сутність конституціоналізму. Основні етапи розвитку конституціоналізму. Характеристика українського конституціоналізму на сучасному етапі державо- та правотворення.

Тема 3. Конституційно-правові відносини

Поняття та специфічні ознаки конституційно-правових відносин. Види конституційно-правових відносин. Установчі, правовстановлюючі та правоохоронні конституційні правовідносини. Формалізовані і неформалізовані конституційно-правові відносини. Загальнодержавні та локальні конституційні правовідносини. Постійні та тимчасові конституційно-правові відносини.

Поняття та елементи складу конституційно-правових відносин.

Суб'єкти конституційно-правових відносин: поняття та види. Конституційно-правовий статус та його складові елементи. Поняття, елементи та особливості конституційної правосуб'єктності. Конституційна правоздатність та дієздатність. Система прав, обов'язків, законних інтересів та система гарантій прав та обов'язків як елементи конституційно-правового статусу. Загальна характеристика деліктоздатності як елемента конституційно-правового статусу.

Поняття та види об'єктів конституційно-правових відносин. Суверенітет, державна територія держави, місцеве самоврядування та майнові і немайнові блага як об'єкти конституційно-правових відносин.

Зміст конституційно-правових відносин. Фактичний та юридичний зміст конституційних правовідносин. Поняття та особливості матеріального змісту конкретних конституційних правовідносин. Суб'єктивне право і юридичний обов'язок.

Юридичні факти як елементи конституційно-правових відносин: поняття та ознаки. Класифікація конституційно-правових юридичних фактів. Юридичні події, юридичні дії та правові стани (режими) в конституційному праві. Правомірні та неправомірні юридичні дії як юридичні факти. Суб'єктивні та об'єктивні конституційно-правові факти. Причинні (правоутворюючі) та наслідкові (правозмінюючі, правоприпиняючі) конституційно-правові факти. Одиничні (разові) та множинні конституційно-правові факти.

Тема 4. Конституційно-правова відповідальність

Поняття та ознаки конституційно-правової відповідальності. Проспективна (позитивна) та ретроспективна (негативна) конституційно-правова відповідальність. Місце конституційно-правової відповідальності в системі юридичної відповідальності. Види конституційно-правової відповідальності.

Підстави конституційно-правової відповідальності. Фактична та нормативна підстави конституційної відповідальності. Конституційний делікт як підстава конституційно-правової відповідальності.

Суб'єкти конституційно-правової відповідальності. Суб'єкти конституційно-правових відносин як суб'єкти конституційних деліктів. Індивідуальні та колективні суб'єкти конституційно-правових деліктів.

Характер, зміст та види конституційно-правових санкцій. Правовідновлювальні та попереджувальні конституційно-правові санкції. Конституційно-правові санкції у вигляді заходів стягнень. Розвиток загальних принципів конституційно-правової відповідальності в галузевому законодавстві.

Змістовий модуль 2. Засади конституційного ладу України. Конституційно-правовий статус людини і громадянина. Форми безпосередньої демократії

Тема 1. Основи конституційного ладу України

Поняття, суть та ознаки конституційного ладу. Місце загальних засад конституційного ладу в Конституції України.

Конституційне закріплення суверенітету українського народу і форми його реалізації. Визнання людини, її прав і свобод найвищою соціальною цінністю.

Конституційні засади державного суверенітету України і його гарантії. Конституційний принцип поділу влади і його втілення в державно-правовій практиці. Конституційний принцип верховенства права.

Політичні та економічні основи конституційного ладу. Конституційні основи закріплення політичної, економічної та ідеологічної багатоманітності.

Конституційні принципи мовної політики України. Статус державних символів України.

Міжнародно-правові аспекти засад конституційного ладу України. Статус міжнародних договорів у правовій системі України.

Гарантії захисту конституційного ладу України. Нормативні та організаційні гарантії конституційного ладу України.

Тема 2. Конституційні засади громадянського суспільства в Україні

Поняття та інститути громадянського суспільства. Поняття та види громадських об'єднань. Конституційно-правовий статус громадських організацій: порядок створення, права, обов'язки, відповідальність, підстави

та порядок припинення діяльності. Конституційно-правове регулювання діяльності громадських спілок.

Конституційно-правовий статус політичних партій: порядок створення, права, обов'язки, відповідальність, підстави та порядок припинення діяльності.

Поняття та види релігійних організацій. Конституційно-правовий статус релігійних громад, управлінь і центрів, монастирів, релігійних братств, місіонерських товариств (місій) та духовних навчальних закладів. Порядок створення, права, обов'язки, відповідальність, підстави та порядок припинення діяльності релігійних організацій.

Поняття та сутність інформації. Основні принципи інформаційних відносин в Україні. Класифікація інформації за змістом та за порядком доступу. Конституційно-правове регулювання відкритої інформації та інформації з обмеженим доступом. Конфіденційна, таємна та службова інформація як об'єкт конституційно-правового регулювання. Конституційно-правовий статус засобів масової інформації. Друковані та аудіовізуальні засоби масової інформації.

Тема 3. Загальна характеристика конституційно-правового статусу людини і громадянина в Україні

Поняття і сутність конституційно-правового статусу людини і громадянина. Елементи конституційно-правового статусу людини і громадянина. Конституційна правосуб'єктність.

Поняття принципів конституційно-правового статусу людини і громадянина. Принцип належності людині основних прав і свобод від народження, їх невідчужуваності та непорушності. Принцип рівності у правах і свободах та рівності перед законом. Принцип відповідності міжнародним стандартам прав і свобод людини, закріплених у Конституції України. Принцип гарантованості прав та свобод людини і громадянина й неможливості їх скасування. Принцип недопущення звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод. Принцип заборони свавільного обмеження конституційних прав та свобод людини і громадянина. Принцип єдності прав та обов'язків людини і громадянина.

Тенденції конституційно-правового регулювання основних прав, свобод і обов'язків людини і громадянина. Розширення каталогу прав і свобод, закріплених в Конституції України. Новелізація традиційних конституційних прав, свобод і обов'язків. Пріоритетність громадянських і політичних прав і свобод. Орієнтація конституційно-правової регламентації правового статусу особи на міжнародні стандарти прав людини. Посилення гарантій основних громадянських і політичних прав і свобод. Посилення юридичних гарантій прав і свобод.

Тема 4. Громадянство України.

Поняття і зміст громадянства України. Громадянство як структурний елемент конституційно-правового статусу людини і громадянина.

Громадянство як суб'єктивне право особи на громадянство. Громадянство як конституційно-правовий інститут. Ознаки громадянства України.

Поняття та сутність принципів громадянства України. Загальні принципи українського громадянства. Спеціальні принципи громадянства України. Принцип єдиного громадянства. Принцип запобігання виникненню випадків безгромадянства. Принцип неможливості позбавлення громадянина України громадянства України. Принцип визнання права громадянина України на зміну громадянства. Принцип неможливості автоматичного набуття та припинення громадянства України. Принцип рівності перед законом громадян України незалежно від підстав, порядку і моменту набуття ними громадянства України. Принцип збереження громадянства України незалежно від місця проживання громадянина України. Принцип невидачі громадян України іноземній державі. Принцип захисту і піклування про громадян України, які перебувають за межами України.

Підстави і порядок набуття громадянства України. Набуття громадянства України за народженням. Принцип права крові і права ґрунту. Набуття українського громадянства за територіальним походженням. Набуття громадянства України у результаті прийняття до громадянства. Порядок поновлення у громадянстві України. Набуття громадянства України у результаті усиновлення, шляхом встановлення над дитиною опіки чи піклування, влаштування дитини в дитячий заклад чи заклад охорони здоров'я, в дитячий будинок сімейного типу чи прийомну сім'ю або передачі на виховання в сім'ю патронатного вихователя. Набуття громадянства України внаслідок встановлення над особою, визнаною судом недієздатною, опіки. Набуття українського громадянства у зв'язку з перебуванням у громадянстві України одного чи обох батьків дитини. Набуття українського громадянства у результаті визнання батьківства чи материнства або встановлення факту батьківства чи материнства. Набуття громадянства України за іншими підставами, передбаченими міжнародними договорами України.

Припинення громадянства України. Вихід з громадянства України. Законодавчі підстави втрати громадянства України. Припинення громадянства України за підставами, передбаченими міжнародними договорами України.

Органи, які вирішують питання, пов'язані з громадянством України. Повноваження Президент України у сфері громадянства. Комісія при Президентові України з питань громадянства. Повноваження спеціально уповноважених центральних органів виконавчої влади з питань громадянства. Повноваження у сфері громадянства дипломатичних представництв та консульських установ України.

Тема 5. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні

Поняття та загальні ознаки конституційних прав і свобод людини та громадянина. Юридичні властивості основних прав, свобод та обов'язків.

Система конституційних прав і свобод людини та громадянина. Природні (природжені) і похідні конституційні права і свободи людини та громадянина. Індивідуальні та колективні права конституційні права і свободи людини та громадянина. Конституційні права людини першого, другого та третього поколінь. Конституційні права і свободи людини та громадянина, що підлягають обмеженню, і такі, що не підлягають обмеженню. Основні (безумовно необхідні для існування та розвитку) і неосновні (які не є життєво необхідними) конституційні права і свободи людини та громадянина. Активні і пасивні конституційні права і свободи людини та громадянина.

Громадянські (особисті) права і свободи людини та громадянина в Україні. Політичні права і свободи громадян України. Економічні права і свободи людини та громадянина в Україні. Соціальні права і свободи людини та громадянина в Україні. Культурні права і свободи людини та громадянина в Україні.

Поняття, система і види гарантій реалізації та захисту прав і свобод людини та громадянина в Україні. Загальносоціальні та спеціальноюридичні гарантії конституційних прав і свобод людини та громадянина. Організаційні та нормативно-правові гарантії конституційних прав і свобод людини та громадянина.

Обмеження конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні. Поняття та підстави обмежень прав і свобод людини, закріплених в Конституції України. Обмеження прав і свобод людини та громадянина в умовах воєнного або надзвичайного стану.

Конституційні обов'язки людини і громадянина в Україні та гарантії їх виконання. Поняття, ознаки та види конституційних обов'язків людини і громадянина в Україні. Обов'язки людини за Конституцією України. Конституційні обов'язки громадян України. Гарантії виконання конституційних обов'язків людини і громадянина

Тема 6. Конституційно-правовий статус осіб, які на законних підставах перебувають на території України та закордонних українців

Поняття та зміст категорії «іноземець». Види правових режимів іноземців. Правовий статус іноземців та осіб без громадянства, які перебувають на території України на законних підставах. Правове регулювання статусу іноземців та осіб без громадянства, які постійно проживають в Україні. Правовий статус іноземців та осіб без громадянства, які тимчасово перебувають на території України. Правова регламентація статусу іноземців та осіб без громадянства, які тимчасово проживають в Україні. Конституційно-правовий статус осіб без громадянства в Україні.

Елементи конституційно-правового статусу іноземних громадян. Конституційна правосуб'єктність іноземців. Основні права та обов'язки іноземців та осіб без громадянства. Особливості в'їзду в Україну, перебування в Україні та виїзду з України іноземців. Особливості юридичної відповідальності іноземців.

Поняття та зміст категорії «біженець». Конституційно-правове регулювання статусу осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту.

Поняття та елементи конституційно-правового статусу іммігрантів в Україні. Квота імміграції та дозвіл на імміграцію. Юридична відповідальність іммігрантів.

Поняття та елементи конституційно-правового статусу національних меншини в Україні. Принципи правового статусу національних меншин. Основні права та обов'язки національних меншин. Гарантії реалізації прав національних меншин. Принципи конституційно-правового статусу національних меншин.

Поняття та зміст конституційно-правового статусу закордонних українців. Законодавчі умови надання статусу закордонного українця. Українська само ідентифікація та українське етнічне походження. Умови припинення статусу закордонного українця.

Тема 7. Форми безпосередньої демократії в Україні

Поняття та зміст безпосередньої демократії. Принципи безпосередньої демократії. Загальні принципи безпосередньої демократії. Інституціональні (спеціальні) принципи безпосередньої демократії. Поняття та види функцій безпосередньої демократії. Поняття та види форм безпосередньої демократії.

Поняття та ознаки виборів. Класифікація виборів. Виборче законодавство України. Види виборів в Україні.

Поняття виборчого права. Об'єктивне виборче право. Суб'єктивне виборче право. Конституційні принципи виборчого права. Принципи активного та пасивного виборчого права. Загальне виборче право. Рівне виборче право. Пряме виборче право. Таємне голосування. Вільне волевиявлення.

Поняття та види виборчих систем. Мажоритарна виборча система: поняття, особливості, види. Пропорційна виборча система: поняття, особливості, види. Змішана виборча система. Особливості виборчої системи в Україні.

Виборчий процес та його елементи. Об'єкт виборчого процесу. Суб'єкти виборчого процесу. Строки виборчого процесу. Стадії виборчого процесу.

Поняття та ознаки референдумів. Критерії класифікації референдумів. Класифікація референдумів за територіальною ознакою. Класифікація референдумів за предметом референдуму. Класифікація референдумів за обов'язковістю. Класифікація референдумів за правовими наслідками. Класифікація референдумів за часом проведення.

Законодавче регулювання всеукраїнського референдуму. Предмет всеукраїнського референдуму. Конституційний всеукраїнський референдум. Ратифікаційний всеукраїнський референдум. Законодавчий всеукраїнський референдум. Загальний всеукраїнський референдум.

Поняття та ознаки місцевих референдумів. Види місцевих референдумів. Предмет місцевого референдуму.

Поняття та ознаки референдного процесу. Принципи референдного процесу. Стадії референдного процесу.

Юридична відповідальність за порушення законодавства про вибори та референдуми.

Змістовий модуль 3. Конституційно-правові основи організації і здійснення державної влади та місцевого самоврядування в Україні.

Тема 1. Конституційно-правові основи організації та здійснення державної влади в Україні

Державна влада як інститут конституційного права. Конституційні загальні засади організації і здійснення державної влади в Україні. Принцип народного суверенітету. Принцип представницької демократії. Принцип розподілу державної влади на законодавчу, виконавчу, судову. Принцип конституціоналізму. Принцип законності. Принцип забезпечення реалізації прав та свобод особи. Принцип професіоналізму. Принцип юридичної відповідальності. Система стримувань і противаг у стосунках між гілками державної влади.

Поняття та ознаки органу державної влади. Система і види органів державної влади. Класифікація державних органів за розподілом повноважень. Первинні та вторинні (похідні) державні органи. Органи державної влади, що обираються, призначаються та затверджуються. Колегіальні та єдиноначальні органи державної влади. Загальнодержавні та місцеві органи державної влади. Органи державної влади загальної, галузевої, міжгалузевої та внутрішньогалузевої компетенції.

Поняття та структура конституційно-правового статусу органів державної влади. Компетенція органу державної влади (функції та повноваження). Акти і дії державного органу. Конституційний порядок формування державних органів. Внутрішня організація органу державної влади. Порядок (процедура) роботи органу державної влади. Юридична відповідальність державного органу.

Тема 2. Конституційно-правовий статус законодавчої влади в Україні

Загальна теорія і стан парламентаризму. Парламент та форма державного правління. Місце парламенту у парламентській, президентській та змішаній республіці. Місце і роль українського парламенту у конституційній системі органів державної влади. Поняття та ознаки парламенту як органу державної влади. Поняття парламенту як єдиного органу законодавчої влади в Україні. Поняття парламенту як представницького органу державної влади.

Поняття та елементи конституційно-правового статусу Верховної Ради України. Конституційні принципи діяльності Верховної Ради України.

Конституційна процедура формування Верховної Ради України. Конституційна процедура дострокового припинення повноважень Верховної Ради України.

Основні організаційно-правові форми діяльності Верховної Ради України. Поняття та види сесій Верховної Ради України. Пленарні засідання Верховної Ради України. Чергові, позачергові та перші сесії Верховної Ради України. Особливості формування порядку денного чергової та позачергової сесії українського парламенту.

Конституційний склад і структура Верховної Ради України. Конституційно-правовий статус Голови Верховної Ради України, першого заступника Голови Верховної Ради України та заступника Голови Верховної Ради України. Правовий статус комітетів Верховної Ради України та ради голів комітетів Верховної Ради України. Конституційно-правовий статус тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України, тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України та спеціальної тимчасової слідчої комісії Верховної Ради. Правовий статус депутатських фракцій у Верховній Раді України та погоджувальної ради депутатських фракцій.

Компетенція (функції та повноваження) Верховної Ради України. Співвідношення термінів «компетенція парламенту», «функції парламенту» та «повноваження парламенту». Законодавча компетенція Верховної Ради України. Установча компетенція Верховної Ради України. Контрольна компетенція Верховної Ради України. Фінансово-бюджетна компетенція Верховної Ради України. Квасісудова компетенція Верховної Ради України.

Поняття та принципи законодавчого процесу. Конституційно-правове регулювання законодавчого процесу. Поняття та види стадій законодавчого процесу. Читання законопроекту у Верховній Раді України. Особливості прийняття Закону України про Державний бюджет. Підписання та оприлюднення законів України.

Поняття та види правових актів Верховної Ради України. Поняття, ознаки та види законів. Постанови Верховної Ради України: поняття, види, особливості прийняття. Декларації Верховної Ради України. Звернення Верховної Ради України. Регламент Верховної Ради України. Заяви Верховної Ради України.

Поняття та ознаки конституційно-правового статусу народного депутата України. Загальний та спеціальний статус народного депутата України. Елементи конституційно-правового статусу народного депутата України.

Принципи конституційно-правового статусу народного депутата України. Принцип рівноправності депутатів. Принцип несумісності депутатського мандата з іншими видами діяльності. Принцип виконання народним депутатом України своїх повноважень на постійній основі. Принцип депутатського індемнітету. Принцип вільного депутатського мандату. Принцип депутатської недоторканності (іммунітету).

Права та обов'язки народного депутата. Форми роботи народного депутата. Робота народного депутата на пленарних засіданнях, у комітетах, у тимчасових спеціальних та слідчих комісіях.

Поняття та сутність гарантій діяльності народних депутатів України. Нормативно-правові гарантії діяльності народних депутатів. Організаційно-правові гарантії діяльності народних депутатів. Підстави та порядок притягнення народних депутатів до відповідальності.

Конституційно-правовий статус Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Поняття та мета парламентського контролю за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина. Призначення на посаду, звільнення з посади та припинення повноважень Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Організація діяльності Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Повноваження Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Гарантії забезпечення діяльності Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Конституційно-правовий статус Рахункової палати. Функції та повноваження Рахункової палати. Склад і структура Рахункової палати. Порядок діяльності Рахункової палати. Контроль Верховної Ради України за діяльністю Рахункової палати. Гарантії забезпечення діяльності Рахункової палати.

Тема 3. Конституційно-правовий статус Президента України

Поняття і юридичні форми глави держави. Загальна характеристика інституту президентства. Становлення та розвиток інституту президента в Україні. Місце Президента України в конституційній системі розподілу влади.

Функції і повноваження Президента України. Співвідношення термінів «функції Президента» та «повноваження Президента». Представницька функція Президента України. Законодавча функція Президента України. Установча функція Президента України. Контрольна функція Президента України. Безпекова та оборонна функція Президента України. Зовнішньополітична функція Президента України. Правозахисна функція Президента України. Програмна функція Президента України. Правотворча функція Президента України. Кадрова функція Президента України. Квасісудова функція Президента України. Нагородна функція Президента України.

Поняття та ознаки правових актів Президента України. Види правових актів Президента України. Укази та розпорядження Президента України. Послання Президента України до народу та Верховної Ради України.

Підстави і порядок дострокового припинення повноважень Президента України. Закінчення строку повноважень Президента України. Відставка Президента України. Неможливість виконання повноважень Президента України за станом здоров'я. Імпічмент Президента України. Тимчасове виконання обов'язків Президента України.

Конституційно-правова відповідальність Президента України.

Поняття та елементи конституційно-правового статусу Ради національної безпеки і оборони України. Основні завдання Ради національної безпеки і оборони України. Функції і повноваження Ради національної безпеки і оборони України. Склад Ради національної безпеки і оборони України. Порядок роботи Ради національної безпеки і оборони України.

Адміністрація Президента України, консультативні, дорадчі та інші органи і служби при Президентові України. Структура та функції Адміністрації Президента України.

Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим.

Тема 4. Конституційні основи виконавчої влади в Україні

Поняття, принципи та функції виконавчої влади в Україні. Сутність виконавчої влади в контексті ідеї розподілу влад. Виконавча влада умов президентської, парламентської та змішаної республіканської форми державного правління. Становлення і розвиток конституційних засад виконавчої влади в Україні. Система органів виконавчої влади в Україні.

Поняття, конституційний статус та ознаки Кабінету Міністрів України. Принципи діяльності Кабінету Міністрів України. Порядок формування Кабінету Міністрів України. Склад Кабінету Міністрів України. Компетенція (функції та повноваження Кабінету Міністрів України). Виконавчі повноваження Кабінету Міністрів України. Законодавчі повноваження Кабінету Міністрів України. Установчі повноваження Кабінету Міністрів України. Контрольні повноваження Кабінету Міністрів України. Дострокове припинення повноважень та відставка Кабінету Міністрів України. Відповідальність Кабінету Міністрів України.

Поняття та елементи конституційно-правового статусу Прем'єр-міністра України. Порядок призначення Прем'єр-міністра України. Повноваження Прем'єр-міністра України. Відповідальність Прем'єр-міністра України.

Поняття та система центральних органів виконавчої влади. Конституційно-правовий статус міністерств в Україні. Правове регулювання діяльності державних служб, державних агентств та державних інспекцій як центральних органів виконавчої влади. Конституційно-правовий статус центральних органів виконавчої влади зі спеціальним статусом.

Конституційно-правовий статус місцевих органів виконавчої влади. Порядок формування місцевих органів виконавчої влади. Функції та повноваження місцевих органів виконавчої влади. Склад та структура місцевих державних адміністрацій.

Акти органів виконавчої влади: поняття, види та порядок прийняття. Постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України: поняття, види та юридична сила. Правові акти центральних органів виконавчої влади. Правові акти місцевих органів виконавчої влади. Розпорядження голів місцевих державних адміністрацій.

Тема 5. Конституційний Суд України

Поняття конституційної юстиції. Співвідношення понять «конституційна юстиція» та «конституційна юрисдикція».

Склад Конституційного Суду України. Порядок формування Конституційного Суду України. Конституційно-правовий статус судді Конституційного Суду України.

Функції та повноваження Конституційного Суду України. Функція конституційного контролю. Функція офіційного тлумачення Конституції та законів України. Функція правової охорони Конституції України. Функція забезпечення принципу поділу державної влади (арбітражна функція). Функція здійснення конституційного правосуддя.

Структура та організація (порядок) діяльності Конституційного Суду України. Правовий статус голови Конституційного Суду України. Колегії суддів Конституційного Суду України. Постійні та тимчасові комісії Конституційного Суду України. Секретаріат Конституційного Суду України.

Основні організаційно-правові форми діяльності Конституційного Суду України. Пленарні засідання Конституційного Суду України. Порядок проведення засідань Конституційного Суду України.

Поняття та стадії конституційного судочинства. Порядок і форми звернення до Конституційного Суду України. Суб'єкти конституційних подань і звернень та порядок їх розгляду. Проведення у справах у Конституційному Суді України. Прийняття рішень і висновків Конституційного Суду України. Юридична сила рішень і висновків Конституційного Суду України.

Тема 6. Конституційно-правовий статус судів загальної юрисдикції в Україні

Поняття і природа судової влади. Місце судової влади в системі розподілу влад в Україні. Поняття, завдання та засади здійснення правосуддя.

Поняття та елементи конституційно-правового статусу судів загальної юрисдикції. Поняття та ознаки судів загальної юрисдикції. Принципи побудови системи судів загальної юрисдикції. Поняття та зміст конституційних принципів територіальності та спеціалізації. Роль і значення принципу інстанційності у побудові системи судів загальної юрисдикції. Види судів загальної юрисдикції. Завдання та функції судів загальної юрисдикції в Україні. Система судів загальної юрисдикції в Україні.

Конституційно-правовий статус суддів судів загальної юрисдикції: поняття та елементи. Принципи діяльності суддів судів загальної юрисдикції. Функції, права та обов'язки суддів судів загальної юрисдикції. Порядок обрання та призначення на посади суддів судів загальної юрисдикції. Відповідальність суддів судів загальної юрисдикції. Гарантії діяльності суддів судів загальної юрисдикції.

Поняття та ознаки конституційних засад судочинства в Україні. Система конституційних засад судочинства. Загальні конституційні засади судочинства. Принцип законності судочинства. Принцип здійснення

правосуддя виключно судами. Принцип безпосередньої участі народу у здійсненні правосуддя. Принцип гарантованості права на судовий захист. Принцип рівності усіх учасників судового процесу перед законом і судом. Принцип обов'язковості судових рішень. Спеціальні міжгалузеві засади судочинства. Принцип самостійності та незалежності суддів. Принцип гарантованості суддівського самоврядування. Принцип змагальності сторін. Принцип забезпечення апеляційного та касаційного оскарження рішення суду. Принцип здійснення судочинства державною мовою. Галузеві засади судочинства. Принцип забезпечення доведеності вини. Принцип підтримання державного обвинувачення в суді прокурором. Принцип забезпечення обвинуваченому права на захист.

Поняття та елементи конституційно-правового статусу Вищої ради юстиції. Принципи діяльності Вищої ради юстиції. Завдання, функції та повноваження Вищої ради юстиції. Порядок формування Вищої ради юстиції. Склад Вищої ради юстиції.

Тема 7. Конституційно-правовий статус прокуратури в Україні

Поняття та елементи конституційно-правового статусу прокуратури України. Принципи організації та діяльності прокуратури України. Принцип централізації системи органів прокуратури. Принцип самостійності і незалежності прокуратури. Принцип законності. Принцип гласності. Принцип колегіальності та єдиноначальства. Принцип територіальності та спеціалізації.

Система органів прокуратури України. Правовий статус територіальних прокуратур. Правове регулювання діяльності спеціалізованих прокуратур. Правовий статус Генеральної прокуратури України: функції, повноваження та структура. Конституційна процедура призначення, звільнення та строк повноважень Генерального прокурора України.

Функції та повноваження прокуратури України. Функція підтримання державного обвинувачення в суді. Функція представництва інтересів громадянина або держави в суді у випадках, визначених законом. Функція нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство. Функція нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян. Повноваження прокуратури у виявленні порушень законів, причин порушень та умов, що їм сприяють. Повноваження прокуратури, спрямовані на усунення порушень законів, причин порушень та умов, що їм сприяють. Повноваження прокуратури у притягненні порушників закону до відповідальності.

Акти органів прокуратури. Загальнонаглядові акти органів прокуратури. Процесуальні акти органів прокуратури. Вимоги до актів органів прокуратури.

Тема 8. Конституційні основи територіального устрою України. Конституційний статус Автономної Республіки Крим

Поняття та ознаки територіального устрою. Територія держави як об'єкт конституційно-правових відносин. Види територіального устрою. Політико-територіальний устрій. Адміністративно-територіальний устрій.

Поняття та види принципів територіального устрою. Принцип територіального верховенства держави. Принцип єдності та цілісності державної території. Принцип непорушності державного кордону. Принцип поєднання централізації і децентралізації у здійсненні державної влади. Принцип збалансованості і соціально-економічного розвитку регіонів, з урахуванням їх історичних, економічних, екологічних, географічних і демографічних особливостей, етнічних і культурних традицій. Принцип народного суверенітету. Принцип унітаризму. Принцип системності територіального устрою.

Поняття та ознаки адміністративно-територіального устрою України. Система адміністративно-територіального устрою України. Поняття та види адміністративно-територіальних одиниць.

Столиця України: особливості конституційно-правового статусу. Особливості правового статусу міста Севастополь.

Поняття, ознаки та види автономій. Поняття і основні риси автономної республіки. Утворення Автономної Республіки Крим у складі України. Конституційно-правові засади розмежування компетенції України та Автономної Республіки Крим.

Функції та повноваження Автономної Республіки Крим. Функції Автономної Республіки Крим у політичній сфері. Функції Автономної Республіки Крим у соціально-економічній сфері. Функції Автономної Республіки Крим в культурній, екологічній та інших сферах. Питання віднесені Конституцією України до відання Автономної Республіки Крим.

Конституційно-правові основи організації та функціонування органів влади в Автономній Республіці Крим. Верховна Рада Функції та повноваження Автономної Республіки Крим. Рада міністрів Функції та повноваження Автономної Республіки Крим. Представництво Президента України в Функції та повноваження Автономній Республіці Крим.

Поняття та ознаки Конституції Автономної Республіки Крим. Порядок прийняття і затвердження Конституції Автономної Республіки Крим. Структурна характеристика Конституції Автономної Республіки Крим.

Тема 9. Конституційно-правові основи місцевого самоврядування в Україні

Місцеве самоврядування – як політико-правова категорія. Основні теорії та сучасні моделі місцевого самоврядування. Європейська хартія про місцеве самоврядування. Становлення та розвиток інституту місцевого самоврядування в Україні.

Поняття та зміст місцевого самоврядування в Україні. Поняття та види принципів місцевого самоврядування України.

Система та структура місцевого самоврядування в Україні. Конституційно-правовий статус територіальної громади. Конституційно-правовий статус місцевих рад. Конституційно-правовий статус сільських, селищних та міських голів. Конституційно-правовий статус органів самоорганізації населення на місцях.

Поняття та зміст функцій місцевого самоврядування в Україні. Політичні функції місцевого самоврядування. Економічні функції місцевого самоврядування. Соціальні функції місцевого самоврядування. Культурні функції місцевого самоврядування. Екологічні функції місцевого самоврядування. Інформаційна функція місцевого самоврядування.

Організаційно-правові форми місцевого самоврядування в Україні. Місцеві вибори та референдуми. Загальні збори громадян. Місцеві ініціативи та громадські слухання. Повноваження сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх створення) рад. Повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад. Повноваження сільського, селищного, міського голови. Повноваження районних та обласних рад. Організаційно-правові форми роботи місцевих рад: сесія, постійні та тимчасові комісії, президія (колегія). Нормотворча діяльність представницьких органів місцевого самоврядування. Організаційно-правові форми діяльності органів самоорганізації населення.

Поняття та ознаки гарантій місцевого самоврядування в Україні. Загальні гарантії місцевого самоврядування. Спеціальні (юридичні) гарантії місцевого самоврядування. Нормативно-правові гарантії місцевого самоврядування. Організаційно-правові гарантії місцевого самоврядування.

Юридична відповідальність органів та посадових осіб органів місцевого самоврядування.

ФОРМИ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Перелік питань на екзамен з конституційного права України

1. Поняття, ознаки та принципи конституційного права України.
2. Предмет та методи конституційного права України.
3. Поняття системи конституційного права України та її складові елементи.
4. Структура конституційного права та її складові елементи.
5. Поняття, ознаки та види джерел конституційного права України.
6. Конституційне право України як наука та навчальна дисципліна.
7. Поняття та сутність конституції. Історія Конституції України.
8. Фома і структура Конституції України.
9. Поняття та суть функцій Конституції України.
10. Юридичні властивості Конституції України.
11. Правова охорона Конституції України.
12. Реалізація Конституції України.
13. Поняття та види тлумачення Конституції України.
14. Підготовка, прийняття та зміна Конституції України.
15. Поняття, структура та ознаки конституціоналізму.
16. Поняття та ознаки конституційно-правових відносин.
17. Поняття та елементи складу конституційно-правових відносин.
18. Підстави виникнення, зміни та припинення конституційно-правових відносин.
19. Конституційно-правова відповідальність: поняття, особливості, види.
20. Підстави конституційно-правової відповідальності.
21. Характер, зміст та види конституційно-правових санкцій.
22. Поняття, суть та ознаки конституційного ладу України.
23. Конституційне закріплення суверенітету українського народу і форми його реалізації.
24. Конституційні засади державного суверенітету України і його гарантії.
25. Конституційний принцип поділу влади і його втілення в державно-правовій практиці.
26. Конституційний принцип верховенства права.
27. Політичні та економічні основи конституційного ладу.
28. Конституційні принципи мовної політики України.
29. Статус державних символів України.
30. Міжнародно-правові аспекти засад конституційного ладу України. Статус міжнародних договорів у правовій системі України.
31. Поняття демократичної держави Україна, її зміст.
32. Поняття правової держави Україна, її зміст.
33. Гарантії захисту конституційного ладу України.
34. Поняття та інститути громадянського суспільства.

35. Поняття та види громадських об'єднань.
36. Конституційно-правовий статус громадських організацій: порядок створення, права, обов'язки, відповідальність, підстави та порядок припинення діяльності.
37. Конституційно-правовий статус політичних партій: порядок створення, права, обов'язки, відповідальність, підстави та порядок припинення діяльності.
38. Конституційно-правовий статус релігійних організацій: порядок створення, права, обов'язки, відповідальність, підстави та порядок припинення діяльності.
39. Інформація як об'єкт конституційного регулювання. Законодавство про інформацію.
40. Конституційно-правовий статус засобів масової інформації.
41. Поняття, сутність та структура конституційно-правового статусу людини і громадянина.
42. Принципи конституційно-правового статусу людини і громадянина.
43. Тенденції конституційно-правового регулювання основних прав, свобод і обов'язків людини і громадянина.
44. Поняття і зміст громадянства України.
45. Поняття та сутність принципів громадянства України.
46. Підстави і порядок набуття громадянства України.
47. Підстави припинення громадянства України.
48. Органи, які вирішують питання, пов'язані з громадянством України.
49. Поняття та загальні ознаки конституційних прав і свобод людини та громадянина.
50. Система конституційних прав і свобод людини та громадянина.
51. Громадянські (особисті) права і свободи людини та громадянина в Україні.
52. Політичні права і свободи громадян України.
53. Економічні права і свободи людини та громадянина в Україні.
54. Соціальні права і свободи людини та громадянина в Україні.
55. Культурні права і свободи людини та громадянина в Україні.
56. Гарантії прав і свобод людини та громадянина в Україні.
57. Механізм реалізації та захист прав і свобод людини та громадянина в Україні.
58. Обмеження конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні.
59. Конституційні обов'язки людини і громадянина в Україні.
60. Конституційно-правовий статус іноземців та осіб без громадянства в Україні.
61. Конституційно-правове регулювання статусу біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту.
62. Поняття та елементи конституційно-правового статусу іммігрантів в Україні.

63. Національні меншини в Україні: поняття, структура та принципи конституційно-правового статусу.

64. Конституційно-правове регулювання статусу закордонних українців.

65. Поняття, принципи та функції безпосередньої демократії (прямого народовладдя).

66. Форми безпосередньої демократії (прямого народовладдя).

67. Поняття, функції та види виборів.

68. Поняття та принципи виборчого права.

69. Поняття та види виборчих систем.

70. Виборчий процес та його стадії.

71. Відповідальність за порушення виборчого законодавства.

72. Поняття, ознаки та види референдумів.

73. Предмети референдумів.

74. Референдний процес та його стадії.

75. Юридична відповідальність за порушення законодавства про референдуми.

76. Державна влада як інститут конституційного права.

77. Конституційні загальні засади організації і здійснення державної влади в Україні.

78. Поняття та ознаки органу державної влади.

79. Система і види органів державної влади.

80. Поняття та структура конституційно-правового статусу органів державної влади.

81. Загальна теорія і стан парламентаризму. Місце парламентів у системі вищих органів державної влади.

82. Конституційно-правовий статус та принципи діяльності Верховної Ради України.

83. Основні організаційно-правові форми діяльності Верховної Ради України.

84. Конституційний склад і структура Верховної Ради України.

85. Компетенція (функції та повноваження) Верховної Ради України.

86. Поняття та принципи законодавчого процесу.

87. Поняття та види правових актів Верховної Ради України.

88. Поняття та ознаки конституційно-правового статусу народного депутата України.

89. Принципи конституційно-правового статусу народного депутата України.

90. Права та обов'язки народного депутата України. Конституційно-правова природа мандата народного депутата України.

91. Підстави та порядок припинення повноважень народних депутатів України.

92. Гарантії діяльності народних депутатів України.

93. Відповідальність народних депутатів України.

94. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини.

95. Конституційно-правовий статус Рахункової палати.
96. Поняття та юридичні форми глави держави. Становлення та розвиток інституту президента в Україні.
97. Президент України: поняття, ознаки і його місце в системі органів державної влади.
98. Функції і повноваження Президента України.
99. Поняття та ознаки правових актів Президента України.
100. Підстави і порядок дострокового припинення повноважень Президента України.
101. Конституційно-правовий статус Ради національної безпеки і оборони України.
102. Адміністрація Президента України, консультативні, дорадчі та інші органи і служби при Президентові України.
103. Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим.
104. Поняття, принципи та функції виконавчої влади в Україні.
105. Поняття та система органів виконавчої влади в Україні
106. Поняття, конституційний статус та ознаки Кабінету Міністрів України.
107. Поняття та елементи конституційно-правового статусу Прем'єр-міністра України.
108. Конституційно-правовий статус міністерств та інших центральних органів виконавчої влади.
109. Конституційно-правовий статус місцевих органів виконавчої влади.
110. Акти органів виконавчої влади.
111. Поняття Конституційного Суду України та його місце в системі органів державної влади.
112. Порядок формування Конституційного Суду України.
113. Функції та повноваження Конституційного Суду України.
114. Структура та організація діяльності Конституційного Суду України.
115. Правовий статус та гарантії діяльності суддів Конституційного Суду України.
116. Поняття та природа судової влади.
117. Поняття та ознаки судів загальної юрисдикції.
118. Принципи побудови системи судів загальної юрисдикції в Україні.
119. Конституційно-правовий статус суддів судів загальної юрисдикції в Україні.
120. Поняття та ознаки конституційних засад судочинства в Україні.
121. Суддівське самоврядування в Україні.
122. Конституційно-правовий статус Вищої ради юстиції.
123. Поняття та елементи конституційно-правового статусу прокуратури України.
124. Система і структура органів прокуратури України.

125. Функції та повноваження прокуратури України.
126. Акти органів прокуратури України.
127. Поняття, ознаки та види територіального устрою.
128. Поняття та види принципів територіального устрою України.
129. Поняття та ознаки адміністративно-територіального устрою України.
130. Система адміністративно-територіального устрою України.
131. Столиця України: особливості конституційно-правового статусу.
132. Утворення Автономної Республіки Крим у складі України.
133. Функції та повноваження Автономної Республіки Крим.
134. Конституційно-правові основи організації та функціонування органів влади Автономної Республіки Крим.
135. Поняття та ознаки Конституції Автономної Республіки Крим.
136. Поняття та політико-правова природа місцевого самоврядування.
137. Основні теорії походження місцевого самоврядування. Сучасна концепція місцевого самоврядування.
138. Система та структура місцевого самоврядування в Україні.
139. Поняття та зміст функцій місцевого самоврядування в Україні.
140. Організаційно-правові форми місцевого самоврядування в Україні.
141. Поняття, ознаки та види гарантій місцевого самоврядування в Україні.

**ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ
ДО КОМПЛЕКСНОГО ДЕРЖАВНОГО ЕКЗАМЕНУ
З КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА УКРАЇНИ
(ОКР – бакалавр)**

1. Поняття та предмет конституційного права України як галузі права. Місце конституційного права у системі права України.
2. Система конституційного права.
3. Поняття та елементи конституційно-правових відносин.
4. Поняття джерел конституційного права та їх види.
5. Поняття та суть конституції. Класифікація конституцій.
6. Функції Конституції України та їх загальна характеристика. Юридичні властивості конституції України.
7. Основні етапи конституційного розвитку України.
8. Форма і структура Конституції України.
9. Поняття конституційного ладу, його зміст. Політичні та економічні основи конституційного ладу.
10. Поняття конституційних прав і свобод людини та громадянина, їх співвідношення.
11. Особливості правового статусу іноземців та біженців в Україні.
12. Поняття та принципи громадянства в Україні. Підстави набуття та припинення громадянства України.

13. Основні особисті права громадян України та їх загальна характеристика.

14. Основні політичні права і свободи громадян України та їх загальна характеристика.

15. Основні соціально-економічні та культурні права громадян України та їх загальна характеристика.

16. Конституційні обов'язки людини і громадянина. Взаємозв'язок прав та обов'язків.

17. Конституційно-правова характеристика об'єднань громадян.

18. Поняття та види референдумів. Предмет всеукраїнського і місцевих референдумів.

19. Загальна характеристика і принципи виборчої системи в Україні.

20. Поняття та види виборів. Виборчий процес та його стадії.

21. Роль Верховної Ради України як єдиного органу законодавчої влади. Порядок формування Верховної Ради України та припинення її повноважень.

22. Функції і повноваження Верховної Ради України. Організація роботи Верховної Ради України та її структурних підрозділів.

23. Загальна характеристика правового статусу народного депутата України.

24. Завдання та повноваження Конституційного Суду України.

25. Правовий статус Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

26. Порядок обрання Президента України.

27. Функції і повноваження Президента України. Підстави і порядок дострокового припинення повноважень Президента України.

28. Кабінет Міністрів України як вищий орган у системі органів державної виконавчої влади. Склад Кабінету Міністрів.

29. Функції та повноваження Кабінету Міністрів України.

30. Організація виконавчої влади в областях і районах України, містах Києві та Севастополі. Повноваження місцевих державних адміністрацій.

31. Засади організації судової влади в Україні. Організаційні основи системи судів загальної юрисдикції.

32. Місце прокуратури у системі органів державної влади. Функції прокуратури.

33. Роль і значення конституційного судочинства у правовій державі.

34. Поняття, принципи та завдання місцевого самоврядування. Повноваження органів місцевого самоврядування в Україні.

35. Конституційні засади територіального устрою України. Конституційно-правовий статус Автономної Республіки Крим у складі України.

**ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ
ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ДЕРЖАВНОГО ЕКЗАМЕНУ
З КОНСТИТУЦІЙНОГО ТА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА
(ОКР - спеціаліст)**

1. Поняття, предмет та метод конституційного права України як галузі права.
2. Конституційно-правові норми, їх особливості і види.
3. Конституційно-правові відносини та їх загальна характеристика. Підстави їх виникнення, зміни і припинення.
4. Поняття та суть Конституції України.
5. Юридичні властивості Конституції України.
6. Принципи конституції. Принцип прямої дії конституції та його значення для забезпечення законності.
7. Основні етапи конституційного розвитку України.
8. Поняття правової держави України.
9. Основні особисті права громадян України та їх характеристика.
10. Основні соціально-економічні та культурні права громадян України та їх загальна характеристика.
11. Основні політичні права і свободи громадян України та їх загальна характеристика.
12. Конституційно-правовий статус політичних партій.
13. Підстави та порядок обмеження конституційних прав людини і громадянина.
14. Конституційні обов'язки людини і громадянина. Взаємозв'язок прав та обов'язків.
15. Міжнародно-правова основа захисту прав людини.
16. Поняття та принципи громадянства в Україні.
17. Підстави набуття та припинення громадянства України.
18. Особливості правового статусу іноземців в Україні.
19. Поняття та види референдумів.
20. Консультативні референдуми і громадські опитування.
21. Поняття та види виборів.
22. Державний устрій України.
23. Функції і повноваження Верховної Ради України.
24. Вимоги до народних депутатів України. Несумісність депутатського мандату з іншими видами діяльності.
25. Правовий статус народного депутата України.
26. Основні гарантії депутатської діяльності. Депутатська недоторканість народних депутатів України.
27. Правовий статус Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.
28. Правовий статус Рахункової палати.
29. Підстави і порядок дострокового припинення повноважень Президента України.

30. Дія принципу стримування і противаг у стосунках президентської та інших гілок влади в Україні.
31. Порядок формування Кабінету Міністрів України та припинення його повноважень.
32. Організація виконавчої влади в областях і районах України, містах Києві та Севастополі.
33. Місце прокуратури у системі органів державної влади.
34. Функції прокуратури.
35. Конституційні засади судочинства в Україні.
36. Статус і повноваження Вищої ради юстиції.
37. Конституційні засади територіального устрою України.
38. Конституційно-правовий статус Автономної Республіки Крим у складі України.
39. Гарантії місцевого самоврядування.
40. Порядок формування органів місцевого самоврядування.
41. Поняття та принципи місцевого самоврядування.
42. Роль і значення конституційного судочинства у правовій державі.
43. Акти Конституційного Суду України.

Методи та засоби діагностики успішності навчання

Методи діагностики успішності навчання: усне опитування на практичних заняттях, контрольні роботи, колоквіуми, реферати, тести успішності, залік, іспит.

Засоби діагностики успішності навчання: опитування студентів на початку лекції, написання контрольних робіт під час практичних занять, проведення письмового тестування виконання творчих завдань під час практичних занять, захист індивідуальних науково-дослідних завдань.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативно-правові акти

1. Загальна декларація прав людини: прийнята та проголошена резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року № 217 А (Ш) // Вісник Конституційного Суду України. – 2006. – № 3. – С. 69-74.
2. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 року: ратифікований Указом Президії Верховної Ради УРСР від 19 грудня 1973 року № 2148-VIII (з двома факультативними протоколами) // Международные акты о правах человека. Сборник документов. – М.: НОРМА-ИНФРА-М, 1998. – С. 53-76.
3. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2002. – № 2.
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 1950 року: ратифікована Законом України 17 липня 1997 року № 475/97-ВР разом з першим протоколом та протоколами № 2, 4, 7 та 11 // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 40. – Ст. 263.
5. Конвенція про скорочення випадків без громадянства від 30 серпня 1961 року // Международные акты о правах человека. Сборник документов. – М.: НОРМА-ИНФРА-М, 1998. – С. 414-420.
6. Європейська конвенція про громадянство від 6 листопада 1997 року: ратифікована Законом України від 20 вересня 2006 року № 163-V // Офіційний вісник України. – 2006. – № 41.
7. Міжнародна конвенція про ліквідацію усіх форм расової дискримінації від 7 березня 1966 року: ратифікована Президією Верховної Ради Української РСР 21 січня 1969 року // Международные акты о правах человека. Сборник документов. – М.: Издательская группа НОРМА-ИНФРА-М, 1998. – С. 138-148.
8. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання від 10 грудня 1984 року: ратифікована Указом Президії ВР Української РСР № 3484-XI від 26 січня 1987 року // Международные акты о правах человека. Сборник документов. – М.: Издательская группа НОРМА-ИНФРА-М, 1998. – С. 226-237.
9. Конвенція про права дитини від 20 листопада 1989 року: ратифікована Постановою Верховної Ради УРСР від 27 лютого 1991 року № 789-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 13. – Ст. 145.
10. Конвенція про рівноправність громадян країни та іноземців і осіб без громадянства у галузі соціального забезпечення від 28 червня 1962 року № 118: набула чинності 25 квітня 1964 року // Бюлетень законодавства і юридичної практики України. – 2004. – № 10. – С. 35-42.
11. Конвенція про статус апатридів від 28 вересня 1954 року // Международные акты о правах человека. Сборник документов. – М.: Издательская группа НОРМА-ИНФРА-М, 1998. – С.421-431.

12. Конвенція про статус біженців від 28 липня 1951 року та протокол щодо статусу біженців від 4 жовтня 1967 року: ратифіковані Законом України від 10 січня 2002 року № 2942-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 17. – Ст. 118.

13. Декларація про територіальний притулок, прийнята Комітетом Міністрів Ради Європи 1 січня 1977 року // Международное публичное право. Сборник документов. – Т. I. – М.: БЕК, 1996. – С. 546-547.

14. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року // Відомості Верховної Ради України. – 1990. – № 31. – Ст. 429.

15. Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 року // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 38. – Ст. 502.

16. Конституція України прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року зі змінами, внесеними Законом України «Про внесення змін до Конституції України щодо проведення чергових виборів народних депутатів України, Президента України, депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів» від 01.02.2011 р. № 2952-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 4. – Ст. 258.

17. Декларація прав національностей від 01.11.1991 року // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 53.

18. Конституція Автономної Республіки Крим, затверджена Законом України від 23.12.1998 року // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 5-6. – Ст. 317.

19. Про Автономну Республіку Крим: Закон України від 17.03.1995 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 11.

20. Про бібліотеки і бібліотечну справу: Закон України від 27.01.1995 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 8. – Ст. 347.

21. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 08.07.2011 року № 3671-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 67. – Ст. 250.

22. Про благодійництво та благодійницькі організації: Закон України від 16.09.1997 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 46. – Ст. 292.

23. Про Верховну Раду Автономної Республіки Крим: Закон України від 10.02.1998 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 29. – Ст. 191.

24. Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів: Закон України від 10.07.2010 року № 2487-VI, з наступними змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 35-36. – Ст. 491.

25. Про вибори народних депутатів України: Закон України від 17.11.2011 року № 4061-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 78. – Ст. 866.

26. Про вибори Президента України: Закон України від 5.03.1999 року № 474-XIV, з наступними змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 14. – Ст. 81.

27. Про виконання рішень та застосування практики Європейського Суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 30. – Ст. 260.

28. Про Вищу раду юстиції: Закон України від 15.01.1998 р., з наступними змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 25. – Ст. 146.

29. Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 25.03.1992 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 27. – Ст. 385.

30. Про всеукраїнський референдум: Закон України від 6.11.2012 року // Голос України. – 2012. – 28 листопада.

31. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 1. – Ст. 1.

32. Про громадянство України: Закон України від 18.01.2001 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 13. – Ст. 65.

33. Про Державний Гімн України: Закон України від 06.03.2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 24.

34. Про державний кордон України: Закон України від 04.11.1991 року зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 37.

35. Про Державний реєстр виборців: Закон України від 22.02.2007 року № 698-V, з наступними змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 20. – Ст. 282.

36. Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів: Закон України від 23.09.1997 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 50. – Ст. 302.

37. Про державну таємницю: Закон України у ред. від 21.09.1999 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 49. – Ст. 428.

38. Про дію міжнародних договорів на території України: Закон України від 10.12.1991 року // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 10. – Ст. 137.

39. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 33. – Ст. 314.

40. Про доступ до судових рішень: Закон України від 22.12.2005 р., з наступними змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 15. – Ст. 128.

41. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні: Закон України від 16.11.1992 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 1. – Ст. 1.

42. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України // Офіційний вісник України. – 2005. – № 40. – Ст. 2536.

43. Про заснування поста Президента Української РСР і внесення змін та доповнень до Конституції (Основного Закону) Української РСР від 05.07.1991 р., зі змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 33 – Ст. 445.

44. Про засади державної мовної політики: Закон України від 03.07.2012 року // Голос України. – 2012. – 10 серпня.

45. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 05.07.1994 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 28. – Ст. 325.

46. Про звернення громадян: Закон України від 2.10.1996 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 47. – Ст. 256.

47. Про імміграцію: Закон України від 07.06.2001 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 41. – Ст. 125.

48. Про інформаційні агентства: Закон України від 28.02.1995 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 12. – Ст. 265.

49. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 48. – Ст. 650.

50. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 07.10.2010 р., з наступними змінами та доповненнями // Офіційний вісник України. – 2010. – № 79. – Ст. 2792.

51. Про комітети Верховної Ради України: Закон України від 04.04.1995 р., зі змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 19. – Ст. 134.

52. Про Конституційний Суд України: Закон України від 16.10.1996 року, зі змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 43. – Ст. 65.

53. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24.

54. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 р., з наступними змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 20-21. – Ст. 190.

55. Про молодіжні та дитячі громадські організації: Закон України від 01.12.1998 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 1. – Ст. 2.

56. Про науково-технічну інформацію: Закон України від 25.06.1993 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 36. – Ст. 578.

57. Про національні меншини в Україні: Закон України від 25.06.1992 року № 2494-ХІІ, з наступними змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 36. – Ст. 529.

58. Про органи самоорганізації населення: Закон України від 11.07.2001 р. // Урядовий кур'єр. - 2001. - 15 серпня.

59. Про політичні партії в Україні: Закон України від 05.04.2001 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 23. – Ст. 118.

60. Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України: Закон України від 21.01.1994 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 18. – Ст. 101.

61. Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації: Закон України від 23.09.1997 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 49. – Ст. 299.

62. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 06.04.2000 року, зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 28. – Ст. 224.

63. Про правовий режим надзвичайного стану: Закон України від 16.03.2000 року, зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 23. – Ст. 176.

64. Про правовий статус закордонних українців: Закон України від 04.03.2004 року № 1582-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 25. – Ст. 343.

65. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22.09.2011 року № 3773-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 83. – Ст. 261.

66. Про правонаступництво України: Закон України від 12.09.1991 року // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 46. – Ст. 617.

67. Про Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим: Закон України від 02.03.2000 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 21. – Ст. 158.

68. Про Президента Української РСР: Закон України від 05.07.1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 33 – Ст. 446.

69. Про прокуратуру: Закон України від 05.11.1991 р., з наступними змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 53. – Ст. 793.

70. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 15.09.1999 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 52. – Ст. 312.

71. Про Раду національної безпеки і оборони України: Закон України від 05.03.1998 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 35. – Ст. 237.

72. Про ратифікацію Конвенції про охорону та заохочення розмаїття форм культурного самовираження: Закон України від 20.01.2010 року // Голос України. – 2010. – 09 лютого.

73. Про Рахункову палату: Закон України від 11.07.1996 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1996 – № 43. – Ст. 164.

74. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10.02.2010 р., зі змінами і доповненнями // Офіційний вісник України. – 2010. – № 12. – Ст. 565.

75. Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні: Закон України від 11.12.2003 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 15. – Ст. 232.

76. Про свободу совісті та релігійні організації: Закон України від 23.04.1991 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 25. – Ст. 147.

77. Про систему Суспільного телебачення і радіомовлення України: Закон України від 18.07.1997 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 45. – Ст. 284.

78. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 06.07.2001 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 33.

79. Про статус депутата Верховної Ради Автономної Республіки Крим: Закон України від 22.12.2006 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 14. – Ст. 168.

80. Про статус депутатів місцевих рад: Закон України від 11.07.2002 р., зі змінами і доповненнями // Урядовий кур'єр. – 2002. – 2 серпня.

81. Про статус народного депутата України: Закон України від 17.11.1992 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 3. – Ст. 17.

82. Про стимулювання розвитку регіонів: Закон України від 8.09.2005 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 51. – Ст. 548.

83. Про столицю України – місто-герой Київ: Закон України від 15.01.1999 р., з наступними змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 11. – Ст. 79.

84. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 07.07.2010 р., з наступними змінами та доповненнями // Офіційний вісник України. – 2010. – № 55/1. – Ст. 1900.

85. Про телебачення і радіомовлення: Закон України від 21.12.1993 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 48. – Ст. 375.

86. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23.12.1997 р., зі змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 20. – Ст. 99.

87. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 38. – Ст. 385.

88. Про Центральну виборчу комісію: Закон України від 30.06.2004 року № 1932-IV, з наступними змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 36. – Ст. 448.

89. Положення про помічника-консультанта народного депутата України, затверджене Постановою Верховної Ради України від 13.10.1995 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 37. – Ст. 27.

90. Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України шостого скликання: Постанова Верховної Ради України від 4.12.2007 р., зі змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України – 2007. – № 51. – Ст. 533.

91. Питання організації виконання Закону України «Про громадянство України»: Указ Президента України від 27 березня 2001 року № 215/2001 // Офіційний вісник України. – 2001. – № 13. – Ст. 533.

92. Питання мережі місцевих загальних та апеляційних судів: Указ Президента України від 20.05.2011 р. // Офіційний вісник України. – 2011. – № 34. – Ст. 1580.

93. Питання мережі господарських судів України: Указ Президента України від 12.08.2010 р. // Офіційний вісник України. – 2010. – № 28. – Ст. 1243.

94. Положення про порядок підготовки та внесення проектів актів Президента України: затверджено Указом Президента України від 15.11.2006 р., з наступними змінами та доповненнями // Офіційний вісник України. – 2006. – № 47. – Ст. 3123.

95. Положення про Представника Президента України у Верховній Раді України: затверджено Указом Президента України від 15.02.2008 р. // Офіційний вісник Президента України. – 2008. – № 5. – Ст. 228.

96. Положення про Представника Президента України у Кабінеті Міністрів України: затверджено Указом Президента України від 15.02.2008 р. // Офіційний вісник Президента України. – 2008. – № 5. – Ст. 229.

97. Положення про Представника Президента України у Конституційному Суді України: затверджено Указом Президента України від 27.07.2007 р. // Офіційний вісник Президента України. – 2007. – № 30. – Ст. 158.

98. Про Комісію при Президентові України з питань громадянства: Указ Президента України від 30 квітня 2005 року № 740/2005, з наступними змінами та доповненнями // Урядовий кур'єр (Орієнтир). – 2005. – № 85. – С. 5.

99. Про ліквідацію військових апеляційних та військових місцевих судів: Указ Президента України від 14.09.2010 р. // Офіційний вісник України. – 2010. – № 36. – Ст. 1659.

100. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України від 09.12.2010 р., з наступними змінами та доповненнями // Офіційний вісник України. – 2010. – № 94. – Ст. 3334.

101. Про першочергові заходи із забезпечення діяльності Президента України: Указ Президента України від 25.02.2010 р., з наступними змінами та доповненнями // Офіційний Вісник України. – 2010. – № 16. – Ст. 729.

102. Про першочергові заходи щодо забезпечення реалізації та гарантування конституційного права на звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування: Указ Президента України від 7 лютого 2008 року № 109/2008, з наступними змінами та доповненнями // Офіційний вісник Президента України. – 2008. – № 5. – Ст. 207.

103. Про Положення про Адміністрацію Президента України: Указ Президента України від 02.04.2010 р., з наступними змінами та доповненнями // Офіційний вісник Президента України. – 2010. – № 13. – Ст. 468.

104. Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності: Указ Президента України від 10.06.1997 р., з наступними змінами та доповненнями // Офіційний вісник України. -1997. – № 24. – Ст. 11.

105. Про проголошення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою: Указ Президента України від 15 січня 2000 року № 65/2000 (зі змінами і доповненнями, внесеними Указом Президента України від 29 березня 2000 року № 548/2000) // Офіційний вісник України. – 2000. – № 3. – Ст. 68.

106. Про утворення місцевих та апеляційних адміністративних судів, затвердження їх мережі та кількісного складу суддів: Указ Президента України від 16.11.2004 р., з наступними змінами та доповненнями // Урядовий кур'єр. – 2004. – № 224 (Орієнтир). – С. 14-16.

107. Про запровадження нового порядку оформлення візових документів для в'їзду в Україну: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.02.1999 року № 227 // Офіційний вісник України. – 1999. – № 8. – Ст. 285.

108. Про затвердження Порядку оформлення іноземцям та особам без громадянства дозволу на працевлаштування в Україні: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.11.1999 року № 2028 // Офіційний вісник України. – 1999. – № 44. – Ст. 2188.

109. Про правила в'їзду іноземців та осіб без громадянства в Україну, їх виїзду з України і транзитного проїзду через її територію: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.12.1995 року № 1074 // Зібрання постанов Уряду України. – 1996. – № 4. – Ст. 148.

110. Регламент Кабінету Міністрів України: затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 18.07.2007 р., з наступними змінами та доповненнями // Офіційний вісник України. – 2007. – № 54. – Ст. 2180.

111. Про затвердження переліку інфекційних хвороб, захворювання на які є підставою для відмови у наданні дозволу на імміграцію в Україну:

Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 19.10.2001 року № 415 // Офіційний вісник України. – 2001. – № 45. – Ст. 2030.

112. Про затвердження Інструкції про порядок продовження терміну перебування в Україні іноземців та осіб без громадянства: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 01.12.2003 року № 1456 // Офіційний вісник України. – 2003. – № 47. – Ст. 2032.

113. Про затвердження Порядку набору іноземців на навчання в Україні та Порядку видачі іноземцям запрошень на навчання в Україні: Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.08.2003 року № 544 // Офіційний вісник України. – 2003. – № 52. – Ст. 2884.

114. Регламент Конституційного Суду України: затверджений рішенням Конституційного Суду України від 5.03.1997 р., з наступними змінами та доповненнями // Офіційний вісник України. – 1997. – № 20. – Ст. 87.

115. Рішення Конституційного Суду України від 13 травня 1997 року № 1-зп/97 «Про офіційне тлумачення статей 58, 78, 79, 81 Конституції України та статей 243-21, 243-22, 243-25 Цивільного процесуального кодексу України (у справі щодо несумісності депутатського мандата) / / Вісник Конституційного Суду України. – 1997. – № 2. – С. 5-18.

116. Рішення Конституційного Суду України від 26 лютого 1998 року № 1-рп/98 у справі за конституційними поданнями народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про вибори народних депутатів України» (справа про вибори народних депутатів України) // Вісник Конституційного Суду України. – 1998. – № 2. – С. 4-18.

117. Рішення Конституційного Суду України від 25 березня 1998 року № 3-рп/98 у справі за конституційним поданням Центральної виборчої комісії щодо офіційного тлумачення положень частин одинадцятої та тринадцятої статті 42 Закону України «Про вибори народних депутатів України» (справа про тлумачення Закону України «Про вибори народних депутатів України») // Вісник Конституційного Суду України. – 1998. – № 2. – С. 24-27.

118. Рішення Конституційного Суду України від 27 березня 1998 року № 5-рп/98 у справі за конституційним поданням 46 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Постанови Верховної Ради України «Про Закон України «Про порядок проведення виборів депутатів міської, районних у місті Києві рад та міського голови у місті Києві» (справа про вибори у містах Києві та Севастополі) // Офіційний вісник України. – 1998. – № 23. – Ст. 853.

119. Рішення Конституційного Суду України від 7.07.1998 року № 11-рп/98 у справі за конституційним поданням Президента України щодо офіційного тлумачення частин другої і третьої статті 84 та частин другої і четвертої статті 94 Конституції України (справа щодо порядку голосування та повторного розгляду законів Верховною Радою України) // Вісник Конституційного Суду України. – 1998. – № 4. – С. 16-22.

120. Рішення Конституційного Суду України № 1-рп/1999 від 09.02.1999 р. (справа про зворотну дію в часі законів та інших нормативно-правових актів) // Офіційний вісник України. – 1999. – № 7. – Ст. 160.

121. Рішення Конституційного Суду України від 19 травня 1999 року № 4-рп/99 у справі за конституційними поданнями Верховного Суду України та Служби безпеки України щодо офіційного тлумачення статті 86 Конституції України та статей 12, 19 Закону України «Про статус народного депутата України» (справа про запити народних депутатів України) // Вісник Конституційного Суду України. – 1999. – № 3. – С. 12-15.

122. Рішення Конституційного Суду України від 27 жовтня 1999 року № 9-рп/99 щодо офіційного тлумачення положень частини третьої статті 80 Конституції України (справа про депутатську недоторканність) // Офіційний вісник України. – 1999. – № 44. – Ст. 2193.

123. Рішення Конституційного Суду України № 10-рп/99 від 14.12.1999 року (справа про застосування української мови) // Вісник Конституційного Суду України. – 2000. – № 1. – С. 5-15.

124. Рішення Конституційного Суду України від 27 березня 2000 року № 3-рп/2000 у справі за конституційними поданнями 103 і 108 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Указу Президента України «Про проголошення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою» (справа про всеукраїнський референдум за народною ініціативою) // Вісник Конституційного Суду України. – 2000. – № 2. – С. 5-16.

125. Рішення Конституційного Суду України від 14.12.2000 року № 15-рп/2000 у справі за конституційним поданням Президента України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Постанови Верховної Ради України «Про чинність Закону України «Про Рахункову палату», офіційного тлумачення положень частини другої статті 150 Конституції України, а також частини другої статті 70 Закону України «Про Конституційний Суд України» стосовно порядку виконання рішень Конституційного Суду України (справа про порядок виконання рішень Конституційного Суду України) // Вісник Конституційного Суду України. – 2000. – № 6. – С. 16-21.

126. Рішення Конституційного Суду України від 19.04.2001 року № 4-рп/2001 у справі за конституційним поданням Міністерства внутрішніх справ України щодо офіційного тлумачення положення частини першої статті 39 Конституції України про завчасне сповіщення органів виконавчої влади чи органів місцевого самоврядування про проведення зборів, мітингів, походів і демонстрацій (справа щодо завчасного сповіщення про мирні зібрання) // Вісник Конституційного Суду України. – 2001. – № 2. – С. 25-27.

127. Рішення Конституційного Суду України № 7-рп/2001 від 30.05.2001 р. (справа про відповідальність юридичних осіб) // Офіційний вісник України. – 2001. – № 24. – Ст. 1076.

128. Рішення Конституційного Суду України від 13.07.2001 року № 11-рп/2001 у справі за конституційним поданням народних депутатів України

щодо офіційного тлумачення термінів «район» та «район у місті», які застосовуються в пункті 29 частини першої статті 85, частині п'ятій статті 140 Конституції України, і поняття «організація управління районами в містах», яке вживається в частині п'ятій статті 140 Конституції України та в частинах першій статті 11 Закону України «Про столицю України – місто-герой Київ», а також щодо офіційного тлумачення положень пункту 13 частини першої статті 92 Конституції України, пункту 41 частини першої статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» стосовно повноваження міських рад самостійно вирішувати питання утворення і ліквідації районів у місті (справа про адміністративно-територіальний устрій) // Офіційний вісник України. – 2001. – № 29. – Ст. 1327.

129. Рішення Конституційного Суду України від 16.10.2001 року № 14-рп/2001 у справі за конституційним поданням Вищої ради юстиції щодо офіційного тлумачення положення пункту 1 частини першої статті 131 Конституції України стосовно внесення Вищою радою юстиції подань про призначення суддів на посади (справа про призначення суддів) // Вісник Конституційного Суду України. – 2001. – № 5. – С. 23-29.

130. Рішення Конституційного Суду України від 4 грудня 2001 року № 16-рп/2001 у справі за конституційним поданням 49 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положення частини другої статті 12 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» (справа про поєднання посади в місцевій державній адміністрації з мандатом депутата місцевої ради) // Вісник Конституційного Суду України. – 2001. – № 6. – С. 4-15.

131. Рішення Конституційного Суду України від 30 січня 2002 року № 2-рп/2002 у справі за конституційним поданням 63 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 43 Закону України «Про вибори народних депутатів України» (справа про виборчу заставу) // Вісник Конституційного Суду України. – 2002. – № 1. – С. 14-18.

132. Рішення Конституційного Суду України від 27.03.2002 року № 7-рп/2002 у справі за конституційним поданням Вищої ради юстиції щодо офіційного тлумачення положень абзаців другого, третього пункту 1 частини першої статті 150 Конституції України (справа щодо актів про обрання / призначення суддів на посади та про звільнення їх з посад) // Вісник Конституційного Суду України. – 2002. – № 2. – С. 23-28.

133. Рішення Конституційного Суду України від 29.05.2002 року № 10-рп/2002 у справі за конституційним поданням 53 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення положення частини третьої статті 49 Конституції України «у державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно» (справа про безоплатну медичну допомогу) // Вісник Конституційного Суду України. – 2002. – № 3. – С. 19-24.

134. Рішення Конституційного Суду України від 17.10.2002 року № 17-рп/2002 щодо офіційного тлумачення положень статей 75, 82, 84, 91, 104

Конституції України (справа про повноважність Верховної Ради України) // Офіційний вісник України. – 2002. – № 44. – Ст. 2045.

135. Рішення Конституційного Суду України від 16.01.2003 року № 1-рп/2003 у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень Конституції Автономної Республіки Крим та Закону України «Про затвердження Конституції Автономної Республіки Крим» (справа про Конституцію Автономної Республіки Крим) // Офіційний вісник України. – 2003. – № 5. – Ст. 192.

136. Рішення Конституційного Суду України від 11.03.2003 року № 6-рп/2003 у справі за конституційним поданням 73 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) здійсненого Президентом України права вето стосовно прийнятого Верховною Радою України Закону України «Про внесення змін до статті 98 Конституції України» та пропозицій до нього (справа щодо права вето на закон про внесення змін до Конституції України) // Вісник Конституційного Суду України. – 2003. – № 2. – С. 4-20.

137. Рішення Конституційного Суду України № 8-рп/2003 від 10.04.2003 р. (справа про поширення відомостей) // Офіційний вісник України. – 2003. – № 17. – Ст. 790.

138. Рішення Конституційного Суду України від 17 квітня 2003 року № 9-рп/2003 у справі за конституційним поданням Верховної Ради АРК щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частини сьомої статті 3 Закону України «Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим» (справа про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим) // Вісник Конституційного Суду України. – 2003. – № 2. – С. 31-33.

139. Рішення Конституційного Суду України від 26 червня 2003 року № 12-рп/2003 у справі за конституційним поданням 56 народних депутатів України про офіційне тлумачення положень частин першої, третьої статті 80 Конституції України, частин першої статті 26, частин першої, другої, третьої статті 27 Закону України «Про статус народного депутата України» та за конституційним поданням Міністерства внутрішніх справ України про офіційне тлумачення положення частини третьої статті 80 Конституції України стосовно затримання народного депутата України (справа про гарантії депутатської недоторканності) // Вісник Конституційного Суду України. – 2003. – № 3. – С. 16-22.

140. Рішення Конституційного Суду України від 23 жовтня 2003 року № 17-рп/2003 у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) положення частини третьої статті 30 Закону України «Про вибори депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів» (справа про вибори депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів) // Вісник Конституційного Суду України. – 2003. – № 5. – С. 11-13.

141. Рішення Конституційного Суду України від 10.12.2003 року № 19-рп/2003 про офіційне тлумачення положень частини першої статті 105, частини першої статті 111 Конституції України (справа щодо недоторканності та імпічменту Президента України) // Вісник Конституційного Суду України. – 2003. – № 6. – С. 5-7.

142. Рішення Конституційного Суду України від 25.12.2003 року № 22-рп/2003 у справі за конституційними поданнями 53 і 47 народних депутатів України про офіційне тлумачення положення частини третьої статті 103 Конституції України (справа щодо строків перебування на посту Президента України) // Вісник Конституційного Суду України. – 2003. – № 6. – С. 47-59.

143. Рішення Конституційного Суду України від 4.03.2004 року № 5-рп/2004 у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України про офіційне тлумачення положень частини третьої статті 53 Конституції України «держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах» (справа про доступність і безоплатність освіти) // Офіційний вісник України. – 2004. – № 11. – Ст. 674.

144. Рішення Конституційного Суду України № 6-рп/2004 від 16.03.2004 р. (справа про друковані періодичні видання) // Офіційний вісник України. – 2004. – № 12. – Ст. 654.

145. Рішення Конституційного Суду України від 01.12.2004 року № 19-рп/2004 у справі за конституційним поданням Верховного Суду України про офіційне тлумачення положень частин першої, другої статті 126 Конституції України та частини другої статті 13 Закону України «Про статус суддів» (справа про незалежність суддів як складову їхнього статусу) // Вісник Конституційного Суду України. – 2004. – № 6. – С. 16-22.

146. Рішення Конституційного Суду України № 6-рп/2005 від 05.10.2005 року (справа про здійснення влади народом) // Офіційний вісник України. – 2005. – № 41. – Ст. 2605.

147. Рішення Конституційного Суду України від 16.05.2007 року № 1-рп/2007 у справі за конституційним поданням Вищої ради юстиції про офіційне тлумачення положення частини п'ятої статті 20 Закону України «Про судоустрій України» (справа про звільнення судді з адміністративної посади) // Вісник Конституційного Суду України. – 2007. – № 3. – С. 5-19.

148. Рішення Конституційного Суду України № 9-рп/2007 від 12.06.2007 р. (справа про утворення політичних партій в Україні) // Офіційний вісник України. – 2007. – № 54. – Ст. 2183.

149. Рішення Конституційного Суду України № 9-рп/2007 від 16.10.2007 р. (справа про утворення та реєстрацію партійних організацій) // Офіційний вісник України. – 2007. – № 80. – Ст. 2980.

150. Рішення Конституційного Суду України від 11 грудня 2007 року № 12-рп у справі за конституційним поданням 46 народних депутатів України про офіційне тлумачення положень пункту 12 частини першої статті 85 Конституції України у контексті положень частини четвертої статті 114,

частини другої, третьої статті 115 Конституції України (справа про порядок припинення повноважень членів Кабінету Міністрів України) // Вісник Конституційного Суду України. – 2008. – № 1. – С. 12-27.

151. Рішення Конституційного Суду України № 6-рп/2008 від 16.04.2008 року (справа про прийняття Конституції та законів України на референдумі) // Офіційний вісник України. – 2008. – № 32. – Ст. 1056.

152. Рішення Конституційного Суду України від 15 жовтня 2008 року № 23-рп/2008 у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо офіційного тлумачення положення 6 частини першої статті 106 Конституції України (справа про проголошення Президентом України всеукраїнського референдуму за народною ініціативою) // Офіційний вісник України. – 2008. – № 80. – Ст. 2701.

153. Рішення Конституційного Суду України № 20-рп/2010 від 30.09.2010 року у справі за конституційним поданням 252 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про внесення змін до Конституції України» від 08.12.2004 року N 2222-IV (справа про додержання процедури внесення змін до Конституції України) // Офіційний вісник України. – 2010. – № 72/1. – Спеціальний випуск. – Ст. 2597.

154. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя» від 01.11.1996 року № 9 // Бюлетень законодавства і юридичної практики. – 2004. – № 11. – С. 20-28.

155. Рішення судової палати у цивільних справах Верховного Суду України від 3 грудня 2004 року (справа про факти системного і грубого порушення принципів і засад виборчого процесу при повторному голосуванні з виборів Президента України від 21 листопада 2004 року) // Урядовий кур'єр. – 2004. – № 234. – С. 4.

Навчальна література

1. Байрак М. В. Конституційно-правові засади церковної політики в Україні : навч. посіб. / М. В. Байрак. – Запоріжжя : ГУ «ЗІДМУ», 2003. – 52 с.

2. Балакірева Р. С. Конституційне право України: навчальний посібник / Р. С. Балакірева. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 112 с.

3. Виборче право України. Навчальний посібник / За ред. В. Ф. Погорілка, М. І. Ставнійчук. – К. : Парламентське видавництво, 2003. – 383 с.

4. Гарчева Л. П. Конституционное право Украины: учебное пособие / Л. П. Гарчева, А. Н. Ярмыш. – Симферополь : ДОЛЯ, 2000. – 336 с.

5. Гладун З. С. Конституційне право України : навчальний посібник / З. С. Гладун, М. П. Федоров, М. Г. Федчишин. – Тернопіль : Вид-во ТНЕУ, 2008. – 566 с.

6. Годованець В. Ф. Конституційне право України : навч. посіб / В. Ф. Годованець. – К. : МАУП, 2005. – 360 с.

7. Гончаренко О. М. Права людини в Україні : навч. посіб / О. М. Гончаренко. – К. : Знання, 2008. – 207 с.

8. Грицаєнко Л. Р. Конституційно-правовий статус прокуратури України : підручник / Л. Р. Грицаєнко. – К. : БІНОВАТОР, 2007. – 544 с.
9. Гуренко М. М. Основы конституционного права : учебное пособие / М. М. Гуренко. – К. : Логос, 2000. – 303 с.
10. Гуренко М. М. Практикум до навчальної дисципліни «Конституційне право України» : навч. посіб. / М. М. Гуренко. – Маріуполь, 1999. – 70 с.
11. Данільян О. Г. Національна безпека України : структура та напрямки реалізації : навчальний посібник / О. Г. Данільян, О. П. Дзьобань, М. І. Панов. – Харків : Фоліо, 2002. – 285 с.
12. Журавський В. С. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні : підручник для студентів вищих навчальних закладів / В. С. Журавський, В. О. Серьогін, О. Н. Ярмиш. – К. : Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2004. – 672 с.
13. Задорожня Г. В. Конституційне право України : навчальний посібник / Г. В. Задорожня. – К. : Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2009. – 128 с.
14. Колодій А. М. Державне будівництво і місцеве самоврядування : навч. посіб / А. М. Колодій, А. Ю. Олійник. – К. : Юрінком Інтер, 2001. – 304 с.
15. Колодій А. М. Права людини і громадянина в Україні : навч. посіб / А. М. Колодій, А. Ю. Олійник. – К. : Юрінком Інтер, 2004. – 336 с.
16. Колодій А. М. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні : підручник / А. М. Колодій, А. Ю. Олійник. – К. : Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. – 350 с.
17. Конституційна юрисдикція : підручник / Ю. Г. Барабаш, І. І. Дахова, О. П. Євсєєв та ін. / За ред. Ю. Г. Барабаша та О. А. Селіванова. – Х. : Право, 2012. – 168 с.
18. Конституційне право України. Академічний курс : Підручник : У 2 т. – Т. 2 / За заг. ред. Ю. С. Шемшученка. – К. : ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2008. – 800 с.
19. Конституційне право України: навчальний посібник / Ю. М. Бисага та ін. – Ужгород : Ліра, 2007. – 372 с.
20. Конституційне право України : навчальний посібник / За ред. Ю. І. Крегула. – К. : Київський національний торгово-економічний університет, 2003. – 417 с.
21. Конституційне право України : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / За ред. В. П. Колісника та Ю. Г. Барабаша. – Х. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2002. – 544 с.
22. Конституційне право України : підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. Ю. М. Тодики та В. С. Журавського. – К. : Право, 2008. – 416 с.
23. Костюченко О. А. Конституційне право України : навч.-метод. посібник для самостійного вивчення дисципліни / О. А. Костюченко. – К. : КНЕУ, 2001. – 116 с.

24. Кравченко В. В. Конституційне право України : навчальний посібник / В. В. Кравченко. – К. : Атіка, 2000. – 320 с.
25. Кравченко В. В. Конституційне право України : навчальний посібник / В. В. Кравченко. – Вид. 6-те, виправл. та доповн. – К. : Атіка, 2007. – 592 с.
26. Кравченко В. В. Конституційне право України у визначеннях та схемах. Навчальний посібник / В. В. Кравченко. – К. : Атіка, 2002. – 192 с.
27. Кравченко В. В. Муніципальне право України. Навчальний посібник / В. В. Кравченко, М. В. Пітцик. – К. : Атіка, 2003. – 672 с.
28. Кругул Ю. І. Права і свободи людини : навч. посіб / Ю. І. Кругул. – К. : Книга, 2004. – 288 с.
29. Лисенков С. Л. Основи конституційного процесуального права. Навчальний посібник / С. Л. Лисенков. – К. : «Юрисконсульт», 2007. – 270 с.
30. Майданник О. О. Конституційне право України : навч. посіб / О. О. Майданник. – К. : Алерта, 2011. – 380 с.
31. Муніципальне право України : Підручник / За ред. В. Ф. Погорілка, О. Ф. Фрицького. – К. : Юрінком Інтер, 2001. – 352 с.
32. Опришко В. Ф. Конституційні основи розвитку законодавства України : навч.-метод. посібник для самостійного вивчення дисципліни / В. Ф. Опришко, І. Ю. Онопчук. – К. : КНЕУ, 2003. – 132 с.
33. Організація судової влади в Україні : навчальний посібник / За ред. І. Є. Марочкіна, Н. В. Сибільової. – Х. : ТОВ «Одіссей», 2007. – 328 с.
34. Орзіх М. Ф. Конституційна реформа в Україні : навчальний посібник / М. Ф. Орзіх. – Одеса : Юридична література, 2003. – 128 с.
35. Орзіх М. Ф. Конституційне право України : навчально-методичний посібник / М. Ф. Орзіх. – Вид. 2-е, дон. – Одеса : Юридична література, 2003. – 100 с.
36. Орзіх М. Ф. Конституционное право Украины : учебно-методическое пособие. Часть 1 / М. Ф. Орзіх. – Одесса, 1998. – 64 с.
37. Орзіх М. Ф. Конституционное право Украины : пособие / М. Ф. Орзіх, А. Р. Крусян. – Издание 3-е, доп. – Одесса-Кировоград : «Юр-Информ», 2006. – 212 с.
38. Орленко В. І. Конституційне право України : посібник для підготовки до іспитів / В. І. Орленко. – К. : Вид. ПАЛИВОДА А.В., 2006. – 152 с.
39. Ославський М. І. Виконавча влада в Україні : організаційно-правові засади : навч. посіб. / М. І. Ославський. – К. : Знання, 2008. – 216 с.
40. Основи конституційного права України : підручник. Стер. вид. / За ред. В. В. Копейчикова. – К. : Юрінком Інтер, 1999. – 288 с.
41. Парламентське право України : навч. посіб. / За ред. О. Н. Ярмиша. – Харків : Видавництво Харківського національного університету внутрішніх справ, 2007. – 500 с.
42. Погорілко В. Ф., Федоренко В. Л. Конституційне право України. Академічний курс : Підруч. : У 2 т. – Т. 1 / За ред. В. Ф. Погорілка. – К. : ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2006. – 544 с.

43. Погорілко В. Ф., Федоренко В. Л. Конституційне право України : підручник / За заг. ред. В. Ф. Погорілка. – К. : Наукова думка; Прецедент, 2006. – 344 с.
44. Погорілко В. Ф., Федоренко В. Л. Конституційне право України : підруч. / за заг. ред. В. Л. Федоренка. – 2-ге вид., переробл. і доопр. – К. : Алерта; КНТ; центр учбової літератури, 2010. – 432 с.
45. Погорілко В. Ф., Федоренко В. Л. Конституційне право України : підруч. / за заг. ред. проф. В. Л. Федоренка. – 3-тє вид., перероб. і доопр. – К. : КНТ, Видавництво Ліра-К, 2011. – 532 с.
46. Погорілко В. Ф., Федоренко В. Л. Конституційне право України : підручник / за заг. ред. В. Л. Федоренка. – 4-те вид., перероб. і доопр. – К. : Видавництво Ліра-К, 2012. – 576 с.
47. Погорілко В. Ф., Федоренко В. Л. Референдне право України : навч. посібник / В. Ф. Погорілко, В. Л. Федоренко. – К. : Видавництво «Ліра-К», 2006. – 366 с.
48. Принципи Європейської хартії місцевого самоврядування: навч. посіб. / М. Пітцик, В. Кравченко та ін. – К., 2000. – 136 с.
49. Проблемы современной конституционалистики : учеб. пособ. / Под ред. М. Ф. Орзиха. – К. : Юринком Інтер, 2012. – 368 с.
50. Проблемы сучасної конституціоналістики : навч. посіб. / За ред. М. П. Орзіха. – К. : Юринком Інтер, 2011. – 272 с.
51. Рабінович П. М. Права людини і громадянина : навчальний посібник / П. М. Рабінович, М. І. Хавронюк. – К. : Атіка, 2004. – 464 с.
52. Регламентне право України. У двох томах : Том 1. Регламентне право України : актуальні питання розвитку. Том 2. Хрестоматія / Автор-упорядник О. І. Сушинський. – Львів : Ліга-Прес, 2006. – 456 с.
53. Селіванов А. О. Конституційна юрисдикція і конституційне судочинство в Україні (навчально-методичний посібник) / О. А. Селіванов. – К. : Логос, 2009. – 36 с.
54. Скрипнюк О. В. Конституційне право України : підручник для студентів вищих навчальних закладів / О. В. Скрипнюк. – К. : Ін Юре, 2010. – 672 с.
55. Скрипнюк О. В. Курс сучасного конституційного права України : академічне видання / О. В. Скрипнюк. – Х. : Право, 2009. – 468 с.
56. Совгиря О. В. Конституційно-процесуальне право України : навч. посіб. / О. В. Совгиря. – К. : Юринком Інтер, 2009. – 536 с.
57. Совгиря О. В. Правовий статус парламентської опозиції: навчальний посібник / О. В. Совгиря. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 264 с.
58. Совгиря О. В. Конституційне право України : навч. посібник / О. В. Совгиря, Н. Г. Шукліна. – К. : Юринком Інтер, 2007. – 632 с.
59. Стецюк П. Б. Основи теорії конституції та конституціоналізму. Частина перша: Посібник для студентів / П. Б. Стецюк. – Львів : Астролябія, 2003. – 232 с.

60. Теліпко В. Е. Конституційне та конституційно-процесуальне право України : навч. посіб / В. Е. Теліпко. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 568 с.

61. Тодика Ю. М. Конституційне право України. Навчальний посібник / Ю. М. Тодика, Г. Б. Клименко. – Х. : Фірма «Консум», 1998. – 117 с.

62. Тодыка Ю. Н. Конституционное право Украины : отрасль права, наука, учебная дисциплина : учебное пособие / Ю. Н. Тодыка. – Харьков : «Фолио»: «Райдер», 1998. – 292 с.

63. Тодыка Ю. Н. Основы конституционного строя Украины : учебное пособие / Ю. Н. Тодыка. – Харьков : Факт, 1999. – 320 с.

64. Фрицький О. Ф. Конституційне право України : підручник / О. Ф. Фрицький. – 3-є вид., перероб. і доп. – К. : Юрінком Інтер, 2006. – 512 с.

65. Цимбалістий Т. О. Конституційна юстиція в Україні: навч. посіб. / Т. О. Цимбалістий. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 200 с.

66. Чушенко В. І. Конституційне право України : підруч. / В. І. Чушенко, І. Я. Заяць. – К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. – 488 с.

67. Шаптала Н. К., Задорожня Г. В. Конституційне право України : навч. посіб. / Н. К. Шаптала, Г. В. Задорожня. – Дніпропетровськ : ТОВ «ЛізуновПрес», 2012. – 472 с.

68. Шляхтун П. П. Конституційне право України : підручник / П. П. Шляхтун. – К. : «Освіта України», КНТ, 2008. – 592 с.

Наукова література

1. Аллан Т. Р. С. Конституційна справедливість. Ліберальна теорія верховенства права / Пер. з англ. Р. Семківа. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 385 с.

2. Арутюнян Г. Г. Конституціоналізм : урок, вызовы, гарантії : сб. избр. публ. и выступлений на междунар. форумах, посвящ. дан. проблематике / Г. Г. Арутюнян. – К. : Логос, 2011. – 308 с.

3. Бабенко К. А. Конституційні засади розвитку і регулювання політико-правових відносин в Україні : монографія / К. А. Бабенко. – К. : Ін Юре, 2008. – 480 с.

4. Бандурка О. М. Парламентаризм в Україні : становлення і розвиток : монографія / О. М. Бандурка, Ю. Д. Древаль. – Харків : Ун-т внутр. справ, 1999. – 288 с.

5. Барабаш Ю. Г. Парламенський контроль в Україні (конституційно-правовий аспект) : монографія / Ю. Г. Барабаш. – Х., 2004. – 192 с.

6. Батанов О. В. Конституційно-правовий статус територіальних громад в Україні : монографія / За заг. ред. В. Ф. Погорілка. – К. : Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. – 512 с.

7. Бедрій Р. Б. Конституційно-правові основи громадянства України : монографія / Р. Б. Бедрій. – Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2006. – 164 с.

8. Бобровник С. В. Система законодавства України : актуальні проблеми та перспективи розвитку / С. В. Бобровник, О. А. Богініч. – К. : Наукова думка, 1994. – 123 с.
9. Богачова О. В. Законотворчий процес в Україні / О. В. Богачова, О. В. Зайчук, О. Л. Копиленко. – К. : Реферат, 2006. – 424 с.
10. Боняк В. О. Конституційне право людини і громадянина на освіту: монографія / В. О. Боняк. – Дніпропетровськ : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ; Ліра ЛТД, 2008. – 180 с.
11. Борденюк В. І. Місцеве самоврядування та державне управління : конституційно-правові основи співвідношення і взаємодії : монографія / В. І. Борденюк. – К. : Парламентське видавництво, 2007. – 576 с.
12. Бурчак Ф. Г. Президент України / Ф. Г. Бурчак. – К. : Ін Юре, 1997. – 24 с.
13. Воронова І. О. Правова держава як предмет політологічного аналізу / І. О. Воронова. – Київ : ВіРА ІНСАЙТ, 2000. – 375 с.
14. Георгіца А. З. Сучасний парламентаризм : проблеми теорії та практики / А. З. Георгіца. – Чернівці : «Рута», 1998. – 484 с.
15. Георгіца А. З. Теоретико-методологічні проблеми сучасного конституціоналізму : наукова доповідь / А. З. Георгіца. – Чернівці : «Рута», 2002. – 41 с.
16. Годованець В. Ф. Конституційне право України: Конспект лекцій / В. Ф. Годованець. – 2-ге вид., стереотип. – К. : МАУП, 2001. – 216 с.
17. Городовенко В. В. Проблеми становлення незалежної судової влади в Україні : монографія / В. В. Городовенко. – К. : Фенікс, 2007. – 224 с.
18. Гринюк Р. Ф. Ідея правової держави : теоретико-правова модель і практична реалізація / Р. Ф. Гринюк. – К. : Концерн «Виданичий Дім «Ін Юре», 2004. – 388 с.
19. Грошевий Ю. М. Органи судової влади в Україні / Ю. М. Грошевий, І. Є. Марочкін. – К. : Ін Юре, 1997. – 20 с.
20. Деля Ю. Конституційно-правові основи місцевого самоврядування в Україні : проблеми теорії та практики: монографія / Ю. Деля. – Донецьк : НД та РВВ ДЮІ МВС, 2004. – 280 с.
21. Депутатська недоторканність : (Сучасна парламентська та судова практика : правовий аналіз) / За ред. О. В. Задорожнього. – К. : Логос, 2004. – 288 с.
22. Держава і громадянське суспільство в Україні : проблеми взаємодії : монографія / За ред. І. О. Кресіної. – К. : Логос, 2007. – 316 с.
23. Держава і право у світлі сучасної юридичної думки : Збірник наукових праць на пошану академіка Юрія Сергійовича Шемшученка. До 75-річчя від дня народження. – К. : Видавництво «Юридична думка», 2010. – 456 с.
24. Державотворення і правотворення в Україні : досвід, проблеми, перспективи / За ред. Ю. С. Шемшученка. Монографія – К. : Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького, 2001. – 656 с.

25. Древаль Ю. Д. Парламентаризм у політичній системі України (політико-правовий аналіз): монографія / Ю. Д. Древаль. – Х. : Вид-во Націон. ун-ту внутр. справ, 2003. – 280 с.
26. Євсєєв О. П. Процедури в конституційному праві України : монографія / О. П. Євсєєв. – Харків : Видавництво «ФІНН», 2010. – 184 с.
27. Єзеров А. Конституційний конфлікт як феномен та процес в Україні : монографія / А. Єзеров. – Одеса : Юридична література, 2008. – 240 с.
28. Жадько В. А. Філософсько-правові аспекти Конституції України / В. А. Жадько. – Запоріжжя : Дике поле, 2001. – 116 с.
29. Журавський В. С. Політична система України : проблеми становлення і розвитку (правовий аспект) / В. С. Журавський. – К. : Парламентське видавництво, 1999. – 112 с.
30. Журавський В. С. Становлення і розвиток українського парламентаризму (теоретичні та організаційно-правові проблеми) / В. С. Журавський. – К. : Парламентське вид-во, 2002. – 344 с.
31. Журавський В. С. Становлення політичних партій в українському суспільстві та їх роль в політичному структуруванні парламенту / В. С. Журавський. – К. : Парламентське вид-во, 2002. – 108 с.
32. Заворотченко Т. М. Конституційно-правові гарантії прав і свобод людини і громадянина в Україні : монографія / Т. М. Заворотченко. – Д. : Вид-во ДНУ, 2007. – 256 с.
33. Законність : теоретико-правові проблеми дослідження та впровадження / За ред. О. В. Зайчук, С. В. Бобровник. – К. : Видавництво «Юстініан», 2004. – 216 с.
34. Заєць А. П. Правова держава в контексті новітнього українського досвіду / А. П. Заєць. – К. : Парламентське видавництво, 1999. – 248 с.
35. Історія української Конституції / Упоряд. А. Г. Слюсаренко, М. В. Томенко. – К. : Право, 1997. – 464 с.
36. Колісник В. П. Національно-етнічні відносини в Україні : теоретичні засади та конституційно-правові аспекти : монографія / В. П. Колісник. – Харків : Фоліо, 2003. – 240 с.
37. Кондратьєв Я. Ю.. Концепція національної безпеки України : теоретико-правові аспекти зарубіжного досвіду / Я. Ю. Кондратьєв, В. А. Ліпкан. – К. : Національна академія внутрішніх справ України, 2003. – 20 с.
38. Конституційне право України / За ред. В. Ф. Погорілка. – К. : Наукова думка, 2002. – 732 с.
39. Конституційне право України : Інтерактивний курс. – Х. : Одиссей, 2004. – 240 с.
40. Конституційні аспекти судової реформи в Україні : Матеріали науково-практичної конференції. 24-25 березня 2011 р. – Львів : ФОП Кундельський Г.Л., 2011. – 232 с.
41. Конституційні права, свободи і обов'язки людини і громадянина в Україні / За ред. Ю. С. Шемшученка. – К. : Видавництво «Юридична думка», 2008. – 252 с.

42. Конституційно-правові засади становлення української державності / За ред. В. Я. Тація, Ю. М. Тодици. – Х. : Право, 2003. – 328 с.
43. Конституційно-правові форми безпосередньої демократії в Україні : проблеми теорії і практики. До 10-ї річниці незалежності України. / За ред. В. Ф. Погорілка. – К. : Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2001. – 356 с.
44. Конституционное право Украины / Сост. В. Д. Волков, Р. Ф. Гринюк, И. С. Щebetун и др. – Донецк : ДонГУ, 2000. – 234 с.
45. Конституционное развитие России и Украины. Вып. 1 : Сб. науч. тр. – Харьков : Право, 2011. – 216 с.
46. Конституція України в сучасній правовій доктрині та національному державотворчому процесі : Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 15-річчю Конституції України, 20-річчю незалежності України, 350-річчю Львівського національного університету та 70-річчю кафедри конституційного права. 3 червня 2011 р. – Львів : Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2011. – 223 с.
47. Копиленко О. Л. Автономна Республіка Крим : проблеми правового статусу : монографія / О. Л. Копиленко. – К. : Таксон, 2002. – 342 с.
48. Костюченко О. А. Основи конституційного право України : Конспект лекцій / О. А. Костюченко. – К. : МАУП, 1999. – 56 с.
49. Кресіна І. О. Інститут імпичменту : Порівняльний політико-правовий аналіз / І. О. Кресіна, А. А. Коваленко, С. В. Балан. – К. : Видавництво «Юридична думка», 2004. – 176 с.
50. Ладиченко В. В. Гуманістичні основи організації державної влади / В. В. Ладиченко. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2007. – 407 с.
51. Летняннич Л. І. Конституційні обов'язки людини і громадянина в Україні : проблеми теорії і практики : монографія / Л. І. Летняннич. – Х. : Видавець СПД ФО Вапнярчук Н.М., 2006. – 256 с.
52. Литвак О. М. Правова природа інституту президентства : монографія / О. М. Литвак, Н. О. Рибалка. – К. : Атіка, 2010. – 168 с.
53. Мала енциклопедія етнодержавознавства / НАН України, Інститут держави і права ім. В.М. Корецького; Редкол.: Ю. І. Римаренко та ін. – К. : Довіра; Генеза, 1996. – 942 с.
54. Малишко М. І. Загальна теорія конституції та конституційний розвиток в Україні / М. І. Малишко. – К. : УНА, 2001. – 32 с.
55. Малишко М. І. Конституційні основи територіального устрою України / М. І. Малишко. – К. : УНА, 2002. – 52 с.
56. Малишко М. І. Конституційно-правовий статус громадян та інших груп населення / М. І. Малишко. – К. : МАУП, 1996. – 16 с.
57. Малишко М. І. Конституційно-правові основи виборів і референдумів як форм прямого народовладдя / М. І. Малишко. – К. : МАУП, 1996. – 30 с.

58. Малишко М. І. Основи конституційного права України. Конспект лекцій. Ч. 1. / М. І. Малишко. – К. : УНА, 2000. – 52 с.
59. Малишко М. І. Президент України : конституційно-правовий статус / М. І. Малишко. – К. : УНА, 2003. – 23 с.
60. Марцеляк О. В. Інститут омбудсмана : теорія і практика / О. В. Марцеляк. – Харків : Вид-во Національного ун-ту внутр. справ, 2004. – 450 с.
61. Марцеляк О. В. Спеціальні органи парламентського контролю в Україні : статус і функціонування : монографія / О. В. Марцеляк, Ю. М. Коломієць, Г. В. Зубенко. – Харків : ТОВ «ПРОМЕТЕЙ-ПРЕС», 2006. – 268 с.
62. Мелашенко В. Ф. Основи конституційного права України : Курс лекцій / В. Ф. Мелашенко. – К. : Вентурі, 1995. – 240 с.
63. Міжкафедральний науково-практичний семінар «Конституція України : питання теорії і практики». – К. : «МП Леся», 2012. – 220 с.
64. Місцеві референдуми в Україні : теоретичні та нормо проектні аспекти : матеріали «круглого столу», 23 липня 2009 р., м. Київ // Автор. кол.: Федоренко В. Л. та ін. – К. : СПД Москаленко О.М., 2009. – 60 с.
65. Нормотворча діяльність Президента України та її нормопроектне забезпечення : монографія / За ред. О. В. Скрипнюка і В. Л. Федоренка. – К. : НАДУ, 2011. – 344 с.
233. Нуденко Л. А. Конституционно-правовой статус депутата законодательного органа государственной власти в Российской Федерации / Л. А. Нуденко. – СПб. : Издательство «Юридический центр Пресс», 2004. – 475 с.
66. Олуйко В. М. Парламентське право України : проблеми теорії та практики / В. М. Олуйко. – К. : Юрінком Інтер, 2004. – 216 с.
67. Органи державної влади України / За ред. В. Ф. Погорілка : Монографія. – К. : Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького, 2002. – 592 с.
68. Орзих М. Ф. Личность и право : монография / М. Ф. Орзих. – Одесса : Юрид. лит., 2005. – 312 с.
69. Погорілко В. Ф. Влада народу / В. Ф. Погорілко. – К. : Політвидав України, 1982. – 90 с.
70. Погорілко В. Ф. Права та свободи людини і громадянина в Україні / В. Ф. Погорілко, В. В. Головченко, М. І. Сірий. – К. : Ін Юре, 1997. – 52 с.
71. Погорілко В. Ф. Основи конституційного ладу України / В. Ф. Погорілко. – К. : Ін Юре, 1997. – 40 с.
72. Погорілко В. Ф., Федоренко В. Л. Референдуми в Україні : історія та сучасність : монографія / В. Ф. Погорілко, В. Л. Федоренко. – К. : Інститут держави і права НАН України, 2000. – 248 с.
73. Політико-правові інститути сучасності : Структура, функції, ефективність : монографія / За заг. ред. М. І. Панова, Л. М. Герасімової. – К. : Концерн «Видавничий Дім – Ін Юре», 2005. – 384 с.

74. Політична система України в умовах взаємодії громадянського суспільства і правової держави / За ред. О. В. Скрипника. – К. – Т. : Підручники і посібники, 2008. – 224 с.
75. Правова система України : історія, стан та перспективи : у 5 т. – Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / За заг. ред. Ю. П. Битяка. – Х. : Право, 2008. – 576 с.
76. Приходько Х. В. Теорія конституційного процесу : доктринальні та прикладні аспекти: монографія / Х. В. Приходько. – Тернопіль : Джура, 2010. – 292 с.
77. Проблеми функціонування місцевих рад та їх виконавчих органів : монографія / За ред. Ю. М. Тодики. – Х. : Право, 2009. – 540 с.
78. Пушкіна О. В. Конституція України і Російської Федерації. Досвід порівняльно-правового аналізу / О. В. Пушкіна. – Дніпропетровськ : Інститут технології, 1998. – 64 с.
79. Пушкіна О. В. Система прав і свобод людини та громадянина в Україні : теоретичні і практичні аспекти забезпечення / О. В. Пушкіна. – К. : Логос, 2006. – 416 с.
80. Рабінович П. М. Права людини і громадянина у Конституції України (до інтерпретації вихідних конституційних положень) / П. М. Рабінович. – Х. : Право, 1997. – 64 с.
81. Резніченко С. В. Договір у системі джерел конституційного права України : монографія / С. В. Резніченко. – Одеса : Астропринт, 1999. – 136 с.
82. Речицкий В. В. Конституционализм. Украинский опыт / Харьковская правозащитная группа / В. В. Речицкий. – Харьков : Фолио, 1998. -160 с.
83. Речицкий В. В. Политическая активность. Конституционные аспекты / В. В. Речицкий. – К. : Сфера, 1999. – 496 с.
84. Речицкий В. В. Свобода и государство / Харьковская правозащитная группа / В. В. Речицкий. – Харьков : Фолио, 1998. -144 с.
85. Речицкий В. В. Символическая реальность и право / В. В. Речицкий. – Львів: ВНТЛ-Класика, 2007. – 732 с.
86. Розвиток публічного права в Україні (доповідь за 2005-2006 роки) / За заг. ред. Н. В. Александрової, І. Б. Коліушка. – К. : Вид. Конус-Ю, 2007. – 496 с.
87. Селіванов О. А. Верховенство права в Конституційному правосудді : Аналіз конституційної юрисдикції / О. А. Селіванов. – К.; Х. : Академія правових наук України, 2006. – 400 с.
88. Селіванов А. О. Конституція. Громадянин. Суд. Професійні та суспільні погляди / О. А. Селіванов. – К. : УАІД «Рада», 2009. – 560 с.
89. Селіванов А. О. Права і свободи громадян під захистом Конституційного Суду України : Правові позиції сучасної доктрини конституційного правосуддя / О. А. Селіванов. – К. : Логос, 2005. – 104 с.
90. Селіванов В. М. Право і влада суверенної України : методологічні аспекти / В. М. Селіванов. – Монографія. – К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2002. – 724 с.

91. Семчик В. І. Право власності за Конституцією України / В. І. Семчик. – К. : Ін Юре, 1997. – 36 с.
92. Серьогіна С. Г. Теоретико-правові та організаційні засади функціонування інституту президентства в Україні : монографія / С. Г. Серьогіна. – Х. : «Ксілон», 2001. – 280 с.
93. Скомороха В. Є. Конституційна юрисдикція в Україні : проблеми теорії, методології і практики / В. Є. Скомороха. – К. : «МП Леся», 2007. – 716 с.
94. Скрипнюк О. В. Конституція України та її функції : проблеми теорії та практики реалізації. До десятої річниці прийняття Конституції України / О. В. Скрипнюк. – К. : Академія правових наук України, 2005. – 168 с.
95. Скрипнюк О. В. Соціальна, правова держава в Україні : проблеми теорії і практики. До 10-річчя незалежності України. Монографія / О. В. Скрипнюк. – К. : Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2000. – 600 с.
96. Сліденко І. Д. Тлумачення конституції : питання теорії і практики в контексті світового досвіду / І. Д. Сліденко. – Одеса : Фенікс, 2003. – 234 с.
312. Слюсаренко А. Г. В. Історія української конституції / А. Г. Слюсаренко, М. В. Томенко. – К. : Т-во «Знання» України, 1993. – 192 с.
97. Ставнійчук М. І. Законодавство про вибори народних депутатів України : актуальні проблеми теорії і практики / М. І. Ставнійчук. – К. : Факт, 2001. – 156 с.
98. Теоретичні та практичні проблеми реалізації Конституції України : Тези доповідей та наукових повідомлень учасників всеукраїнської науково-практичної конференції / За заг. ред. Ю. М. Грошевого. – Х. : Національна юридична академія України, 2006. – 474 с.
99. Терлецький Д. С. Конституційно-правове регулювання дії міжнародних договорів в Україні : монографія / Д. С. Терлецький. – Одеса : Фенікс, 2009. – 232 с.
100. Тесленко М. В. Конституційна юрисдикція в Україні / М. В. Тесленко. – К. : Вид-во «Школа», 2003. – 256 с.
101. Тодыка Ю. Н. Конституционно-правовой статус человека и гражданина в Украине / Ю. Н. Тодыка, О. Ю. Тодыка. – К. : Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2004. – 368 с.
102. Тодыка Ю. Н. Конституция Украины : проблемы теории и практики : монография / Ю. Н. Тодыка. – Харьков : Факт, 2000. - 608 с.
103. Тодыка Ю. Н. Президент Украины : конституционно-правовой статус : монография / Ю. Н. Тодыка, В. Д. Яворский. – Х. : «Факт», 1999. – 256 с.
104. Тодика Ю. Н. Толкование конституции и законов Украины : теория и практика : монография / Ю. Н. Тодыка. – Харьков : Факт, 2001. – 328 с.
105. Український парламентаризм : минуле і сучасне / За ред. Ю. С. Шемшученка. – К. : Парламентське вид-во, 1999. – 368 с.

106. Федоренко В. Л. Система конституційного права України : теоретико-методологічні аспекти : монографія / В. Л. Федоренко. – К. : Ліра-К, 2009. – 580 с.
107. Француз А. Й. Конституційно-правові основи демократичного розвитку політичної системи сучасної України : (концептуальний та нормативний аналіз) / А. Й. Француз. – К. : Логос, 2006. – 516 с.
108. Футей Б. Становлення правової держави : Україна 1991-2001 рр. / Б. Футей. – К. : Юрінком Інтер, 2001. – 288 с.
109. Цоклан В. І., Федоренко В. Л. Система сучасних джерел конституційного права України : монографія / За ред. В. Л. Федоренка. – К. : Ліра-К, 2009. – 400 с.
110. Чернецька О. В. Конституційно-правовий статус депутатів місцевих рад за законодавством України : монографія / О. В. Чернецька. – К. : Видавничий дім «Скіф», КНТ, 2008. – 144 с.
111. Чуб О. О. Конституційне право громадян на участь в управлінні державними справами / О. О. Чуб. – Х. : Одиссей, 2005. – 232 с.
112. Шаповал В. М. Конституція і виконавча влада / В. М. Шаповал. – К. : Юрінком Інтер, 2004. – 80 с.
113. Шаповал В. М. Сучасний конституціоналізм : монографія / В. М. Шаповал. – К. : Юридична фірма «Салком»; Юрінком Інтер, 2005. – 560 с.
114. Шевчук С. Основи конституційної юриспруденції / С. Шевчук. – К. : Український центр правничих студій, 2001. – 302 с.
115. Шевчук Ю. В. Конституційно-правові гарантії екологічних прав громадян в Україні / Ю. В. Шевчук. – К. : Геопринт, 2006. – 132 с.
116. Шемшученко Ю. С. Конституційний Суд України / Ю. С. Шемшученко, Г. О. Мурашин. – К. : Ін Юре, 1997. – 24 с.
117. Шипіло Л. М. Народовладдя як основа демократичної держави : монографія / Л. М. Шипіло. – Харків : видавництво «ФІНН», 2009. – 216 с.
118. Шульженко В. П. Соціально-правова держава в Україні : проблеми становлення та модернізації : монографія / В. П. Шульженко. – К. : КНЕУ, 2007. – 392 с.

Науково-практична література

1. Євграфов П. Б. Конституція України: коментар змін (2004-2007). Теоретичні та практичні аспекти : науково-практичний посібник / П. Б. Євграфов. – К. : Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2007. – 204 с.
2. Коментар до Конституції України / За заг. ред. В. Ф. Опришка. – К. : Інститут законодавства Верховної Ради України, 1996. – 376 с.
3. Коментар Закону України «Про вибори народних депутатів України» / За ред. М. І. Ставнійчук, М. І. Мельника. – К. : Атіка, 2002. – 384 с.
4. Коментар Закону України «Про судоустрій України» / За заг. ред. В. Т. Маляренка. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 464 с.

5. Конституція України : Офіційний текст: Коментар законодавства України про права та свободи людини і громадянина : навч. посібник / Авт.-упоряд. М. І. Хавронюк. – К. : Парламентське видавництво, 1999. – 544/ с.
6. Конституція України : Науково-практичний коментар / За заг. ред. В. Я. Тація. – Харків : Видавництво «Право»; К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. – 808 с.
7. Конституція України : Науково-практичний коментар / За заг. ред. В. Я. Тацій (голова редкол), О. В. Петришин (відп. секретар), Ю. Г. Барабаш та ін.; Нац. акад. прав. наук України. – 2-ге вид., переробл. і допов. – Х. : Право, 2011. – 1128 с.
8. Кравченко В. В. Науково-практичний коментар Закону України «Про вибори народних депутатів України» / В. В. Кравченко, М. О. Пухтинський. – К., 1997. – 192 с.
9. Лисенков С. Л. Закон «Про Конституційний суд України» : Популярний коментар / С. Л. Лисенков. – К. : Либідь, 1998. – 103 с.
10. Проект Закону України «Про внесення змін до Конституції України» : На всенародне обговорення. – К. : Преса України, 2003. – 80 с.
11. Рудик П. А. Коментар до конституційних змін : навч. посіб / П. А. Рудик. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 220 с.
12. Рудик П. А. Коментар до конституційних змін : навчальний посібник / П. А. Рудик. – 2-ге вид., перероб. та доп. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 304 с.
13. Теліпко В. Е. Науково-практичний коментар Конституції України. Станом на 1 грудня 2010 року / За ред. Мусіяки В. Л. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 544 с.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
Мета та завдання навчальної дисципліни	4
Інформаційний обсяг навчальної дисципліни	5
Змістовий модуль 1. Конституційне право як галузь права. Теорія конституції	
Тема 1. Конституційне право як галузь права, наука і навчальна дисципліна.....	
Тема 2. Теоретична характеристика Конституції України.....	
Тема 3. Конституційно-правові відносини.....	
Тема 4. Конституційно-правова відповідальність.....	
Змістовий модуль 2. Засади конституційного ладу України. Конституційно-правовий статус людини і громадянина. Форми безпосередньої демократії	
Тема 1. Основи конституційного ладу України.....	
Тема 2. Конституційні засади громадянського суспільства в Україні.....	
Тема 3. Загальна характеристика конституційно-правового статусу людини і громадянина в Україні.....	
Тема 4. Громадянство України.....	
Тема 5. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні.....	
Тема 6. Конституційно-правовий статус осіб, які на законних підставах перебувають на території України та закордонних українців.....	
Тема 7. Форми безпосередньої демократії в Україні.....	
Змістовий модуль 3. Конституційно-правові основи організації і здійснення державної влади та місцевого самоврядування в Україні.	
Тема 1. Конституційно-правові основи організації та здійснення державної влади в Україні.....	
Тема 2. Конституційно-правовий статус законодавчої влади в Україні.....	
Тема 3. Конституційно-правовий статус Президента України.....	
Тема 4. Конституційні основи виконавчої влади в Україні.....	
Тема 5. Конституційний Суд України.....	
Тема 6. Конституційно-правовий статус судів загальної юрисдикції в Україні.....	
Тема 7. Конституційно-правовий статус прокуратури в Україні.....	
Тема 8. Конституційні основи територіального устрою України. Конституційний статус Автономної Республіки Крим.....	
Тема 9. Конституційно-правові основи місцевого самоврядування в Україні.....	
Форми підсумкового контролю успішності навчання	
Методи та засоби діагностики успішності навчання	
Список рекомендованих джерел	

Навчально-методичне видання

Автор: Кравчук Володимир Миколайович

Конституційне право України

Програма навчальної дисципліни

Друкується в авторській редакції

Друкарня
Тираж
Папір
Об'єм